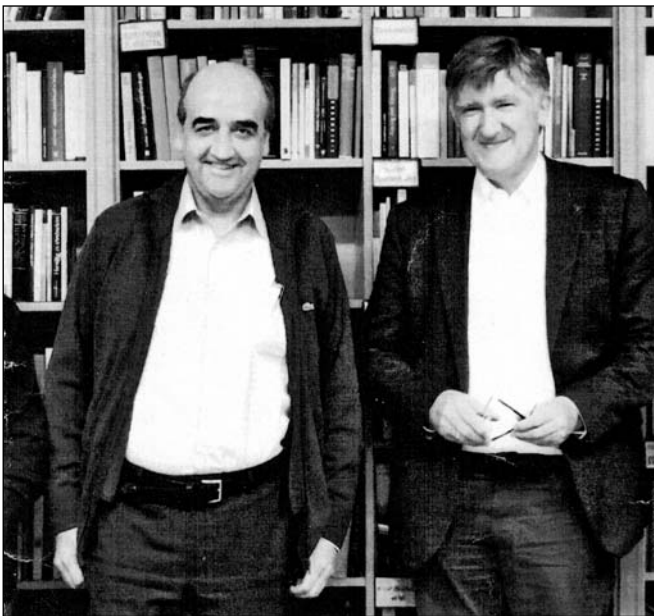

PIARISTA DIÁK

Pedro Aguado generális atya vizitációja

Strommer Pál MPDSZ elnökkel

Sokan értesülhettek már arról, hogy Pedro Aguado generális atya végig látogatja a Magyar Rendtartományt. Abban a megtiszteltetésben volt részünk, hogy a generális vizitáció része lett a Diákszövetség is, tudomásunk szerint a magyar piarista diákszövetség életében először. Jó volt érezni, hogy a Rend számára mennyire fontos az öregdiákság és a piarista közösségek.

A beszélgetés folyamán megosztottuk Pedro atyával a sikereinket és jó néhány kudarcunkat is felelevenítettük. A generális atya biztosított bennünket, hogy szükség van a munkánkra és nem szabad felhagyni a tevékenységünkkel, hiszen a kalazanciusi karizma nem a zárt ajtók mögé való, hanem arra, hogy továbbadjuk és megosszuk egymással. Mi öregdiákok is sokat kaptunk belőle, ezért fontos, hogy a magunk szerény módján, a közösségi munkán keresztül másoknak is tovább tudjuk adni. Igyekszünk a ránk váró kihívásokra és feladatokra ezzel a biztatással és küldetéstudattal tekinteni. Köszönjük a látogatást.

Hálaadó szentmise Jelenits István SchP gyémántjubiläumán

Augusztus 28-án Jelenits István egykori diáktársai és tanítványai körében ünnepelte fogadalomtételle 60 éves jubileumát. A gyémántjubiläum egyben a piarista szerzetes tanár életútját bemutató portréfilm premijere is volt.

Igy köszöntötte Bodó Imre, volt osztálytársa:

Tisztelt Tanár Úr, Kedves Pista!

Nekem jutott az a megtisztelő feladat, hogy szóljak pár szót ezen az ünnepen köszöntésedre. Régi, anekdotává nemesedett történet jut eszembe. VI. gimnazisták voltunk, az első tanévet kezdtük az államosított iskolában. Teljesen tudatlanul éltünk a napi politika világában. Emlékszem például, hogy nem tudtam, hogy mit jelent az a szó, hogy Komszomol.

Nos, ebben a helyzetben, az iskolánkhöz helyezett, megfelelően képzett kommunista érzelmű diákokat bízták meg azzal, hogy tanítsanak bennünket. Így a VI/A-ból Jelenits Istvánt ültették két diák közé, az oktatás céljára. Sem a személy, sem a téma nem bizonyult sikeresnek. Pista ugyanis akkor már olvasta Szent Ágoston De Civitate Dei című művét latinul. A vita során a két felsős feladta gyorsan a küzdelmet Pista másfél ezer éves érveivel szemben.

Azóta már eltelt néhány évtized. Nehéz felsorolni mindazt, amit köszönhetünk Neked. Gyerekeink nevelése, tanítása, a Rómába vezető biciklitúrák, sokaknak adott lelki támasz, a bibliaórák, lelkigyakorlatok, családi ünnepeink megszentelése, esketések, keresztelők – mindez sokunkat gazdagított. Külön köszönöm saját családi ünnepeinken való közreműködésedet. Történelmi szereped volt a rendszerváltozás utáni piarista iskolák szervezésében. Mindez elegendő lenne egy életre, de ezalatt jelentős irodalmi munkásságod is született.

Köszönet mindezért! Kérjük, Isten adjon kegyelmet, egészséget a továbbiakhoz, ad maius pietatis incrementum!

ELISMERÉSEK A PIARISTÁKNAK

Magyar Örökség Díj

Rendszeresen részesül elismerésben a Rend maga, illetve annak tagjai, amelyet a Magyarországért Alapítvány Kuratóriuma hozott létre még 1995-ben a Honfoglalás 1100. évfordulójára korunk, valamint a II. Világháborút megelőző időszak magyar teljesítményeinek elismerésére a beérkezett javaslatok közül azon magyar személyeknek, intézményeknek, csoportoknak, akik és amelyek hozzájárultak a magyar társadalom erkölcsi, szellemi és életminőségének felemeléséhez a XX. század kiemelkedő alkotói, illetve csoportjai közül.

Számos volt piarista diákon túlmenően ez az elismerés jutott 2007-ben a Piarista Rend Magyarországi Tartományának (Lásd: PIARISTA DIÁK 64.száma).

Legutóbb, 2019. június 22.-én ismét a piaristák dicséretéről szólt a méltatás a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében, együtt a magyarországi, összesen nyolc szerzetesi gimnáziummal. E naptól tehát az Aranykönyv őrzi a budapesti és a kecskeméti gimnázium nevét, miután az illetékes iskolaigazgatók – köztük Horváth Bálint, és Mikulás Domonkos – átvette a díszoklevelet Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök és Dragonits Márta Ars Sacra alapítványi elnök kezéből. A Piarista Rend képviselőjeként ez ünnepélyes alkalommal mások mellett jelen volt Jelenits István piarista is. A laudációt Korzenszky Richárd OSB emeritus perjel, volt pannonhalmi tanár, igazgató mondta.

Beszédét a kereken nyolc évtizeddel korábbi tragikus eseményekkel kezdte, amikor államosították az egyházi fenntartású iskolák mindegyikét. További két év múlva már magukra a szerzetesrendekre is sor került, amikor "megegyezés" jött létre az állam és az Egyház akkor éppen szabadlábban lévő képviselői között. Ez határozott a szerzetesrendekről, megvonva azok működési engedélyét. (Nem „feloszlatva”, mert ahhoz még formálisan sem volt lehetősége, bármennyire is ténylegesen ez történt [...].) Kivételt képezett az a négy szerzet, amelyeknek nyolc gimnáziumát (hat diákotthonnal) éppen most laudáltak. A ferencesek „mariánus” tartományának iskoláját a korábban iskolák nélküli „kapisztránusok” kel-

lett, hogy működtessék Esztergomban és Szentendrén, ami nehézkesen kezdődött. A Szegény Iskolanővérek az Isteni Szeretet Leányai Knézich-utcai épületét használhatták a Patrona Hungariae leánygimnáziumként; Debrecenben a Svetits Katolikus Gimnáziumot működtették (korábban a Magyarok Nagyasszonyáról nevezett leánygimnázium).

A piaristák Duna-parti iskoláját a feloszlott Sacré Coeur-nővérek Mikszáth-téri épületébe helyezték át, ahová viszont az ELTE Bölcsészkarát költöztették be. A benecések pedig változatlanul maradhattak pannonhalmi, illetve győri eredeti helyükön.

Valamennyi egyházi iskola a legszűkösebb körülmények között kellett, hogy működjék, a Nyugaton létező testvér-rendek és segélyszervezetek hathatós támogatásának köszönhetően. Csak így lehetett kiegészíteni a minimális „államsegélyt” és az elégtelen „fenntartási” kitalálásokat.

Mindezek ellenére és állandó megfigyelések közepette végig létezni tudtak, „szigorú fegyelemmel, elkötelezett tanárokkal”, még a tanításnál is fontosabb neveléssel. Korszerű tudást átadva, s egyúttal közösséget is formálva „a szerzetes tanárok kultúráját, tudományt, hitet, emberséget, magyarságot és kereszténységet közvetítettek”. Az ellenséges oldaltól eltérően sokan próbáltak segíteni: az öregdiákok például a tovább tanulásban, elhelyezkedésben, adva egy összetartozás-érzést a nehéz élethelyzetekben a megmaradásra.

A kötelező állami tanterv, a marxista szellemiségű állami tankönyvek ellenére az iskoláknak volt lehetőségük keresztény szemlélet közvetítésére, akár kritikai éllel, másként gondolkodással – minden ideológiai diktatúra ellenére, a tanárok bátorságának és műveltségének köszönhetően. Az iskolák keresztény szellemiséget és a tudományok szeretetét adták; az imádságot és a pontos, elkötelezett munkát; a tevékenység és szemlélődés, az akció és kontempláció együvé tartozásának tudatát; a jóra törekvést, a békesség szolgálatát; a valóság, az élet szolgálatát.

„A diktatúra évtizedeiben sokak számára menedék volt, másoknak irigyelt hely, ahol majd embert faragnak a nehezen nevelhető gyerekből – ott majd hívővé válik a gyermek. Furcsa elképzelések is voltak: ott mindenki-ből pap lesz [...] Formálódtak papi hivatások is. Olyan jó iskolák ezek, hogy még a pártfunkcionáriusok is oda járatták gyermekeiket.”

„Az elvárások és a valóság, az óhajok és a lehetőségek nem voltak mindég egybevágók. A nem egyházi iskolák tanárai nem ritkán sóvárogva nézték ezeket az iskolákat – általában tisztos távolból. Az állami hatóságok „vigyázó szemeket” rajta tartották a diákokon, tanárokon. Bőségesen találhatunk feljegyzéseket az Áb. Szolgálatok Történeti levéltárában.”

„Az itt tanuló diákoknak a továbbtanulása nem volt könnyű. Bár a versenyeken mindig lehetett találkozni

kiemelkedő teljesítményű egyházi iskolásokkal, de az egyetemi-főiskolai felvételi statisztikák világosan mutatják, hogy közvetlenül érettségi után lényegesen kevesebben jutottak be a sikeres felvételi vizsgát tett egyházi iskolások, mint az állami iskolából jelentkezők.”

„A szerzetes tanárok nagy többsége sohasem számolta az időt és az energiát: teljes odaadással szolgálták a diákokat. S egy olyan korszakban, amikor az egyháziak nem foglalkozhattak az ifjúsággal, az egyházi iskolák színjátszó körei, énekkarai, sportkörei, versenyei, gyakorlatúrái, vizitúrái, kirándulásai igazi élményt jelentettek diákoknak, tanároknak egyaránt. A kötelező tanítási órák mellett a számtalan szakkör, különfoglalkozás olyan távlatokat nyitott meg az érdeklődők előtt, ami az országban nagyon keveseknek adatott meg.”

Amikor 1956 táján pannonhalmi diákként kezdtünk, „diákként nem voltunk tudatában annak, hogy akkor még csak öt évtelt el az újraindulás óta. Nem tudtunk azokról a terhekről, amelyet tanárainknak, rendi vezetőinknek hordozniuk kellett. Tíz évig igazgatója lehettem az iskolának, amelynek korábban a diákja voltam. Megtapasztaltam, hogy mit jelent szembe úszni az árral. Meggyőződése, hogy megérte. Akkor nem sejtettem, hogy diákként, tanárként, igazgatóként történelmi idők tanúja vagyok.”

„Legyenek áldottak a hősök – mert hősök voltak! –, akik 1950-ben vállalták, hogy korlátok között, mégis elkötelezetten és belső szabadsággal szolgálják a katoli-

kus szellemű nevelés és oktatás ügyét. Az ő vállukra állva nőttek magasabbra az utódok. legyenek áldottak a szülők, akik sokszor hátrányokat is szenvedve, komoly áldozatokat is vállalva bátrak voltak, és gyermekeiket egyházi iskolába járatták. Köszönet mindenkinek, akik nyíltan (vagy titokban) segítették, hogy működni tudjanak ezek az iskolák.”

„S végül köszönet, hogy iskoláinkat a Magyar Örökség Díjra méltatták.”

Az eredeti szöveget elmondta: Korzenszky Richárd OSB emeritus perjel.

Szerkesztette: Farkas Zsolt

Hét új taggal bővül a Piarista Rend Magyar Testvérisége

Az új tagok közül öten a 2018-ban szerveződött pesti közösséghez tartoznak, ketten pedig Temesváron alakítanak közösséget, és a szegedi testvériségtagokhoz kapcsolódnak.

A pesti közösség tagjai: Dezső Tímea tartományfőnökségi munkatárs; Strommer Pál piarista öregdiák, a Magyar Piarista Diákszövetség elnöke; Strommer Pálné Szilvia; Szilvássy László SP tartományfőnök; Várgedő Tamás piarista öregdiák, a diákszövetség választmányának elnöke.

Temesvárról Jakab Ilona, a Gerhardinum Rómái Katolikus Teológiai Líceum igazgatónője és Kocsik Zoltán atya, a Gerhardinum igazgatóhelyettese, spirituális tettei ígéretet.

A Piarista Rend testvériségét 1988-ban alapította meg az akkori generális, Josep Maria Balcells. A testvériség azoknak a keresztény hívőknek az összessége, akik a piarista karizma (lelkiség, küldetés és élet) megélésére kisközösségekben egymáshoz társulnak, mindegyikük a saját világi, szerzetesi vagy papi hivatása szerint. A testvériség tehát a piarista karizmában egybekapcsolódó hívők társulása, amelyet a Piarista Rend elismert.

A magyarországi testvériség két évvel ezelőtt, pünkösd vigíliáján alakult meg, négy világi, piarista intézményben dolgozó munkatárs és három piarista szerzetes csatlakozásával, akik most megújították ígéretüket a

családtagok, barátok, rendtársak és kollégák körében zajlott esemény keretében.

Az első közösség világi tagjai: Dekiszkyné Fejér Rita (Piarista Szakképző Központ, Göd); Jusztinné Nedelkovic Aliz igazgató (Dugonics András Piarista Gimnázium, Szeged); Jusztin István kollégiumvezető (Sík Sándor Piarista Egyetemi Szakkollégium, Szeged); Mikulás Domonkos igazgató (Piarista Gimnázium, Kollégium, Általános Iskola és Óvoda, Kecskemét).

Az első közösség szerzetes tagjai: Czeglédi Zsolt SP (Szeged); Labancz Zsolt SP tartományi asszisztens (Budapest); Szabó László SP (Sátoraljaújhely).

Forrás: Piarista Rend Magyar Tartománya

Fotó: Márkus Roland SP, Szathmáry Melinda

A budapesti Piarista Gimnázium igazgatója

HORVÁTH BÁLINT INTERJÚJA

– Szeretettel köszöntelek kedves Igazgató Úr, kedves Bálint, egy interjút szeretnék készíteni veled, mégpedig abból az alkalomból, hogy már több éve az első civil, nem piarista szerzetesi igazgatója vagy a budapesti gimnáziumnak.

– Valóban így van, most a második ciklusomat, az ötödik évemet kezdem mint igazgató itt a budapesti Piarista Gimnáziumban. És igaz az is, hogy előttem csak szerzetesi igazgatók voltak, mint Borián Tibor, Görbe László, Vízhányó Zsolt vagy legutóbb Urbán József.

– Nem volt szokatlan ez a helyzet?

– Most már az öt év után nem olyan furcsa, de eleinte nagyon szokatlan dolog volt nekem, és valószínű, a piarista szerzeteseknek is, mivel korábban ilyen nem volt. Pedig régóta dolgozom itt, hiszen 2001-ben kezdtem tanítani a budapesti gimnáziumban, és ide jártam diákként is. Amikor igazgató lettem, akkor nagyjából már 20 éve kapcsolatban voltam az iskolával, nem voltam ismeretlen senki számára, így nem zsákbamacska voltam, amikor a Rend engem választott erre a feladatra. Abban bízom, hogy olyan embert választottak, akinek ismerték az életét meg a gondolkodásmódját.

– Összefoglalva: itt voltál diák, majd tanár, és végül most igazgatóként dolgozol. Milyen érzés ezt a „létrát” végig vinni?

Nagyon megtisztelő érzés. Amikor 2001-ben az ELTE Bölcsészkarát lassan befejezve jelentkeztem, Görbe tanár úr akkor még polgári szolgálatosként a kötelező katonai szolgálat helyett magyar tanárnak alkalmazott. És az is megtiszteltetés volt, hogy együtt taníthattam azokkal, akik engem is tanítottak.

Például Jelenits tanár úrral, vagy az osztályfőnökömmel, Havas István tanár úrral, vagy a testnevelő tanárommal, Horváth Péterrel, aki most is kollégám. Jó páran voltak még, akik akkor aktívak voltak egykori tanáraink közül. Eleinte egy kicsit feszengtem, de lassan megszoktam. Ők segítőkészen kezelték a helyzetet, és talán annak is örültek, hogy az ő tanítványuk is tanár lett; és amit ők itt csináltak jóléssel és szorgalommal, azt én tovább viszem.

– Jó ezt hallani. Mely piarista tanárok tanítottak téged? Kire emlékszel szívesen?

– Most bajban vagyok, mert volt, hogy a testnevelésen és az éneken kívül minden tanárom piarista szerzetes volt. Akkor még többségben voltak a szerzetes tanárok. Az embernek az osztályfőnökről van a legtöbb emléke, és Havas István sziporkázóan szellemes, rendkívül felkészült tanár; nagyszerű órákat tartott. Rengeteg időt töltött az osztályával, a kirándulások szeretetét belénk oltotta. A piarista diákok élete nagyon kalandos tud lenni, ennek a tapasztalatát neki köszönhetjük. Ugyanígy szeretettel emlékezem a többi tanáromra is: Borián tanár úr-

ra, aki magyart tanított, Balogh Tamás földrajzot, Jelenits atya pedig hittant. Mindenkiről van kedves, jó emlékem.

Talán azt is megemlíthetem, hogy noha később magyar szakosként végeztem, de Görbe tanár úr megkedveltette velem a matekot, így matek fakultációs maradtam. Az egyetemen magyar nyelv és irodalom szakos tanár, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Tanárképzőjében pedig zongora szakos lettem; később tanultam médiát, most itt az iskolában éppen médiaórákat tartok.

– Szóval zongorát is tanultál. Ezért hallottam egyszer, hogy a piarista kápolnában egy vagy több alkalommal helyettesíteni tudtad az orgonistát.

– Igen, ritkán előfordult ilyen.

– Van-e diákjaid között, aki már ismert, vagy vitte valamire?

– Igen, bár még kevés idő telt el. 2001 óta tanítok itt, és sok tehetséges diákom volt, közülük kettő jut azonnal eszembe. Az egyik azóta államtitkár lett, tehát a politikában tevékenykedik; egy másik pedig a televízió 'Felszállott a páva' vetélkedőjében első díjat nyert. De sokan vannak hasonlóan tehetségesek közülük, csak talán nincsenek reflektorfényben.

– Az iskola 300 éves évfordulója alkalmával egy óriási emléktáblát avattatok a gimnázium lépcsőházában. Ezzel kapcsolatban mit említenél meg?

– Hogy miért kellett a tábla? Erről akkoriban sokat beszélgettünk, vitatkoztunk. A gimnázium a 300. évforduló megünneplésére készült, és rengeteget foglalkoztunk az emlékekkel, a gazdag múlttal. Kezünkbe kerültek a régi anyagok, például azok az emléktáblák, amelyek még a Mikszáth Kálmán téri épület folyosóin voltak a falakon. Azt szerettem volna, hogy ez a 300. évforduló legyen egy olyan pont, amikor ezek az emlékezésel kapcsolatos ügyek a helyükre kerülnek. Ennek a munkának az egyik állomása az volt, hogy emléket állítottunk az egykor ide járó híres diákoknak. A nehézséget az jelentette, hogy nagyon régen működik az iskola, nagyon gazdag a múltja, megszámlálhatatlan híres ember neve merült fel. Köszönhető ez egyrészt annak, hogy magas színvonalú volt a pedagógiai munka, másrészt pedig, hogy Pest városának sokáig ez volt az egyetlen középiskolája. Mindenki idejárt, aki értelmiségi pályára készült; akit a szülei támogatni tudtak, hogy jó nevelésben részesüljön. Számtalan névből lehetett választani.

Létrehoztunk egy bizottságot a rendházak, az iskola és a Diákszövetség képviselőiből, majd Koltai András, a levéltár vezetője próbált több szempontot figyelembe véve készíteni egy jó válogatást. Sokat beszélgettünk, és vitatkoztunk, hogy kik legyenek rajta, és milyen szempontok alapján. Volt olyan ötlet is hogy csak azok legyenek rajta, akikről utca vagy tér is van elnevezve. Több mint 140 ilyen piarista diákot találtunk.

– *Ez hihetetlennek tűnik.*

– És sokan vannak, akiről iskola vagy művelődési ház van elnevezve. Nem biztos, hogy így lett a legjobb, de nem lehetett teljesen igazságosan megcsinálni. Jelenits tanár úr szép mondatai, amelyek a szemközti falon olvashatóak, azoknak a piarista diákoknak is emléket állítanak, akiknek nevét nem őrzi az emlékezet, de amit piarista diákként megtanultak, azt a rájuk bízottak, a családjuk vagy szűkebb-tágabb közösségük javára kamatoztatták.

– *Van-e valami, amit másképpen csinálnsz, mint az elődök, vagy változtattál valamit az igazgatói munkában?*

– Egész biztos, hogy mindenki változtat, nagyon sokban a személyiségünktől függ, hogy miként alakul az az intézmény, amit vezetünk. Ahogy egy osztályközösségen is látszik, hogy ki az a tanár, akivel az osztály együtt van, ki az osztályfőnöke, így valószínűleg az is meghatározó, hogy ki az igazgató. Az igazgatói munkámban alapvetően azon igyekeztem, hogy az szerves folytatása legyen annak, amit Urbán József, közvetlen elődöm, piarista igazgató elkezdett. Nem biztos, hogy sikerült, de ezt a célt tűztem ki.

Alapvetően az iskolának két fontos sarokköve van. Az egyik, hogy jó közösségek alakuljanak ki benne, tehát az iskolának közösségi irányban kell fejlődnie; másrészt, ami hagyományos érték, hogy jó képességű, tehetséges diákjaink gyarapodjanak a tudományokban. Olyan iskolát szeretnék, ahol ez a két szempont össze van hangolva, és így aki ide kerül, jó közösségben és biztonságban érzi majd magát. És ugyanakkor a tehetségét is ki tudja bontakoztatni.

– *Tervezel-e valamit a közeljövőben, amit eddig nem sikerült megvalósítani, esetleg új tantárgy elindítása?*

– Úgy gondolom, mindig fejlődniünk kell, nem lehet hátradoxlni. Nemcsak a mi iskolánkra, hanem általában ránk, magyarokra jellemző, hogy az együttműködés kultúrája sok téren fejlesztésre szorul.

A tanári munka kifejezetten magányos tud lenni, hiszen kevés az együttműködés lehetősége, mert általában minden órát egyedül tartunk, s nem tudjuk, hogy a kollégánk óráján mi történik. Ma már a legtöbb munkahelyen csapatmunka zajlik, és jó lenne, ha a diákok is meg tudnák ezt tanulni. Ehhez az kell, hogy a tanárok is dolgozgassanak együtt egy-egy feladaton. Ezen a téren biztos, hogy fejlődniünk kell.

– *Konkrétan egy témára gondoltam, a pénzügyi ismeretek oktatására, banki fogalmak ismertetésére, stb. Ezzel kapcsolatban itt most mi a helyzet?*

– Az, hogy egy új tantárgy bekerüljön a többi közé, annak ára van. akkor valamiből meg el kell hagyni. Hogy mi mennyire fontos, az nehéz kérdés. Több dolgot is tudnék mondani, ami fontos lenne. Például korábbi évkönyvekben találtam olyat, hogy a 60-as években pszichológiát tanítottak nálunk.

– *Az én általános iskolai, bocsánat, elemi iskolai koromban például volt beszéd- és értelemgyakorlat. De sok emberre ráférne. Igaz, volt alkotmánytan is.*

– Most meg nincs. A problémát úgy lehetne megoldani, hogy például heti négy matek helyett csak három, vagy három angolóra helyett csak kettő lenne: de ez nem biztos, hogy járható út. Az állam létrehozott úgynevezett témahetet, és azok az iskolák, akik csatlakoztak ehhez, ebben az időszakban mindenféle projekteken dolgozhattak, például a pénzügyi neveléssel kapcsolatban. Tavaly mi is igyekeztünk ehhez csatlakozni – és kísérleti jelleggel a tavalyi évben a 10. évfolyamon hívtunk olyan szakembert, aki egy teljes tanítási napon csak ezzel foglalkozott. Idén megint tervezzük azt, hogy ezeket a pénzügyi ismereteket beemeljük a tanulnivalók sorába.

– *Mi az iskola besorolása a különböző országos, budapesti és egyházi vonalon?*

– Nehéz megmondani, hogy milyen listákon, hogy állunk, merthogy egy iskola a különböző rangsorokban hogyan áll, leginkább azon múlik, hogy milyen családi háttérű diákok járnak oda. Az, hogy az iskola ezekhez a diákokhoz különböző területeken mennyit tesz hozzá, nehezen mérhető. Vannak iskolák, amelyek nagyon rossz képességű diákokat nagyon eredményesen fejlesztenek, és vannak olyanok, ahol tehetséges diákok sem haladnak megfelelően. Az úgynevezett „hozzáadott érték” nehezebben kimutatható; ezeknél az iskolarangsoroknál például nem érték, ha egy-egy diákunk szerzetesnek jelentkezik; vagy például a bankárnak készülő diák többet ér, mint a szociális munkás. Általában olyan listák szoktak megjelenni, amelyek az érettségien elért pontok alapján helyezik el az iskolákat. Ez persze nem csak az iskoláknak a dicsősége, hanem a családoké is, akik jól felkészült gyerekeket hoznak. Érdemes tehát ezekkel óvatosan bánni, még akkor is, ha általában előkelő helyen szerepelünk rajtuk.

A katolikus iskolák között országosan az első háromban szoktunk lenni. Annyit még érdemes hozzátenni, hogy mindig változik a helyzet, mert a 90-es évek előtt, amikor összesen két katolikus iskola működött a fővárosban – a Patrona Hungariae és a Piarista Gimnázium – nagyon más volt a versenyhelyzet. Most nagyon sok katolikus iskola van, és a szülő, ha talál egy, a lakóhelyéhez közeli tisztességes katolikus iskolát, akkor nem biztos, hogy másfél órát utaztatja a gyermekét a város másik végébe. Tehát ilyen szempontból is más a mezőny. Azt is hozzá kell tenni, hogy a gyerekek száma is jelentősen csökkent az elmúlt húsz évben, kevesebb gyerek jut több iskolára. Az egyetemi gyakorló iskolákkal versenyezni nem egyszerű. Jelenleg tanárhiány van az országban, és nehéz jó tanárt találni. A gyakorló iskolákban egy év alatt 50-80 egyetemi hallgató végzi a tanítási gyakorlatát, ők könnyebben tudnak felkészült fiatal tanárokat találni, a többi iskola nincsen ilyen előnyös helyzetben.

– *Mivel ez nem állami, hanem szerzetesi iskola, milyen a Renddel való kapcsolat?*

– Az iskolánknak a Piarista Rend a fenntartója, jó a kapcsolatunk még azzal a könnyebbséggel is, hogy a budapesti iskola a fenntartó székhelyén van, egy épületben vagyunk. A kapcsolat napi szintű, az elmúlt 5 évben – noha nyilván voltak vitás kérdések is – nagyon inspi-

ráló és támogató közegben dolgozhattunk. A kollégáim is többen nemcsak az iskoláért dolgoznak, hanem egy-egy ügyben az egész rendtartományt kívánják segíteni. Több állami iskola irigykedve tekint a személyes közelségben lévő, gondoskodó és innovatív fenntartókra.

– *Milyen a beleszólásod a tanárok kiválasztásába? Kérheted-e például azt, hogy valamely tantárgyra piarista tanárod legyen?*

– Nem lehetetlen, de az, hogy melyik piarista szerzetes hol tanítson, az a tartományfőnökön, illetve a rendi tanácson múlik.

Amikor már kialakulnak a beosztások, akkor már sok beszélgetés lezajlott, és ilyenkor az iskolaigazgatók véleménye is hallatszik. Most nem két iskola van, mint 1990 előtt, így a szerzetesek jelenlétének kérdése körültekintő tervezést igényel. Most a budapesti iskolában kilenc szerzetes tanár is tanít. Kivételes helyzetben vagyunk így, más kérdés az, hogy közülük kevesen tanítanak teljes állásban, vagy töltik az egész napjukat a diákok között. Sok más feladatuk is adódik, többen két iskolában is jelen vannak. De a különböző arcélű szerzetesekkel itt az iskolában a gyerekek mégiscsak kapcsolatba tudnak kerülni. Ennek az idejének ez is fontos jellemzője.

– *Milyen szempontok alapján cserélődhetnek a tanárok? Az igazgató benyújthatja az igényét, mondjuk egy szerzetes földrajztanárra?*

– Ennél bonyolultabb a helyzet. A diákok és az öregdiákok hajlamosak csak a tantárgyak felől közelíteni ezt a kérdést, de a piarista tanárok szerzetesek is. A rendházakban szerzetesközösségek élnek, és vannak a közösségi életnek olyan szempontjai, amelyek az iskolából nem láthatóak. Ha az egyik helyről másikra kerül egy-egy szerzetes, akkor mozdul az egész rendszer, hiszen valószínűleg kell a helyére valaki más.

– *Látsz-e lehetőséget arra, hogy kapcsolat alakuljon ki a diákok és a Piarista Diák újságunk között? Amikor régebben belelapoztam az újság első számaiba, de a későbbiekbe is, azt láttam, hogy nemcsak az öregdiákok írtak a lapba, hanem az éppen tanuló diákok is, akik egy-egy kirándulásról, külföldi cserelátogatásról írtak.*

– Amiket megemlégtél, azok most is elkészülnek, és megjelennek az iskola évkönyvében, illetve egy másik, a mostani diákokhoz közelebb álló internetes felületen, az iskola honlapján, ami állandóan frissül.

A diákok már nem nagyon olvasnak papír alapú beszámolókat, majdnem mindent már digitálisan keresnek, már az e-mailt sem nagyon használják. Ha a Piarista Diákban ilyen cikkeket szeretnétek megjelentetni, akkor erre van lehetőség, örömmel adunk hírt az iskolai eseményekről.

– *Ez azért is jó lenne, mert úgy gondolom, hogy az öregdiákok szívesen olvasnak arról is, ami mostanában történik, hogy milyen élet is folyik az egykori iskolájukban.*

– *Köszönöm a beszélgetést!*

Csepely Péter

Kitüntetések Szent István király napján

Az államalapítás ünnepe, 2019. augusztus 20.-a alkalmából a Magyar Érdemrend középkeresztjével díjazták dr. Lukács László piarista szerzetest, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi főiskola alapító rektorát.

A Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetését vehette át Szabó László piarista szerzetes, sátoraljaújhelyi misszióvezető.

A kitüntetetteknek tisztelettel gratulál a PIARISTA DIÁK Szerkesztőbizottsága. (F. Zs., B. Gy.)

Mindszenty-emlékéremmel tüntették ki Kerényi Lajos piarista szerzetest

Mindszenty József egykori esztergomi érsekről, hercegprímásról elnevezett elismeréseket Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke, a Mindszenty Társaság ügyvezető elnöke adta át az Országházban.

Kerényi Lajos piarista szerzetes „65 esztendei áldozatos és fáradhatatlan lelkipásztori szolgálatáért” kapta meg a Mindszenty-emlékérmét.

Himnusz és fegyverropogás

Borián Tibor SchP beszélgetése Kozma Lászlóval

– K. L.: *Egyetemi tanulmányaid idején tört ki az 1956-os forradalom. Hogyan élted meg az akkori eseményeket?*

– 1956. október 22.-én, hétfőn, mert kedden volt 23-a, voltam bent utoljára egyetemen, délutánra esett az előadásunk. Akkor már az előadást állandóan félbeszakította az ifjúság nagygyűlése, melyet a kápolnában, azaz az Egyetemi Színpadon rendeztek. Behallatszottak az óriási üvöltések, éljenzések. Másnap kezdődött a tüntetés. Nekünk az előjárónk, Előd István megmondta, hogy ti pedig nem mehettek tüntetni. Felhördültünk, hisz egyetemista társaink várnak bennünket. Egyébként Előd István nagyon bölcs ember volt, azt mondta, hogy ebből jó nem jöhet ki. Behúznak benneteket, és akkor majd elsősorban rajtatok verik el a port. Vitatkoztunk, de hiába, mert bezárt, nem engedett ki. Ez volt a szerencse, ezért maradtunk életben valamennyien, és ezért tudtunk megmaradni. Ha a forradalom után felszámoltak volna, végképp megszűnik a rendi utánpótlás. 23-án este éppen fönt a negyedik emeleti teremben voltunk, amikor a Rádiótól különböző hangszórók üvöltése, egyéb zajok hallatszottak be, és azt is hallottunk, amikor az első fegyverropogás fölhangzott. Utána néma csönd, majd elkezdtek az „Isten, áldd meg a magyart”. Akkor megint egy fegyverropogás, megint folytatták: „Nyújts feléje védő kart”. Ez így ment körülbelül 3-szor, 4-szer, ezt én a saját fülemmel hallottam, többen álltunk az ablakban. Az után azt láttuk, hogy emberek rohannak itt a Krúdy utcán, azzal, hogy: Fegyvert! Fegyvert! Megtámadtak az ávósok! Ezt üvöltötte mindenki. Lefeküdtünk, a nagy izgalmak közepette azért próbáltunk valamiképpen aludni; reggel iszonyatos fegyverropogásra ébredtünk. Hallottuk a portástól, hogy a felkelők betörték ezt az ajtót, fölmentek a Múzeum utcai frontra a gimnázium tantermeibe, és ott géppuskaállásokat állítottak fel, s azzal lötték a Rádió Múzeum utcai bejáratját. Előző délután ávósok egész sorát vitték be vörös keresztet autókkal a Rádióba.

24-én nyolc órakor volt dogmatika óránk, bejött Előd tanár úr. Nyugodtan leültünk és megkezdtük az órát. Egyszer csak iszonyatos ágyúdörej, megreszketett minden, odarohantunk az ablakhoz; láttuk, hogy egy tank áll a Múzeum utca sarkánál, és tüzel a Rádió felé. Alighogy néhány perceltelt, elkezdtek üvöltöni, hogy győztünk, győztünk! Vagyis megadták magukat az ávósok, amikor egy magyar tank is belőtt már oda. Ezt a magyar tankot nem tudom, honnan szerezték, lényeg az, hogy azon is voltak katonák, felkelők. A következő emlékem az, hogy vagy másfél óra múlva fegyveres civilek a hátsó udvari ajtón át behozták ide az elfogott ávósokat. Az iskola udvarán letépték róluk a kék parolit meg a sapkájukat, megtiporták, kérdezték, hogy ugye magyar gyerekek vagytok? – Parasztgyerekek, mind magyarok vagyunk. Falusi gyerekek voltak, jóvágású falusiak, akiket besoroztak az ávába. Aztán a fegyveresek elve-

zették őket. A Rádiónál 23-án egész éjszakaharc volt, 24-én reggel 8-9 óráig, amíg a Rádió meg nem adta magát. A Rádió már a parlamentből közvetített, átkapcsolták, ott is volt egy pótadó, abból hallgattuk a legkülönbözőbb híradásokat.

Gerő Ernő szavaira tört ki tulajdonképpen a forradalom. Emlékszem, ő kedd este nyolc órakor azt mondta, hogy menjen már haza ez a csűrhe, takarodjanak az ellenforradalmárok. A tüntetők azt követelték, hogy olvassák fel az ő tizenkét pontjukat. Ezt nem teljesítették, végül a tüntetők közé lóttak, többen meghaltak. Egy halott, akit agyonlőttek, itt is volt az utca sarkán. A forradalom nyitó szakasza a Rádió környékén játszódott le. 24-én reggelre 9 óra tájt megadta magát az összes ávós, aki ott volt. Sok ávós meghalt a tűzharcban, azok számára egy emléktábla is van a Rádió Bródy utcai bejáratánál. Először csak a meghalt ávósoknak volt, most már a meghalt magyar katonáknak is van emléktáblája.

Az utcára továbbra sem engedtek ki, feszülten tébláboltunk a rendházban, Aztán harmincadika táján este hallottuk, hogy az orosz tankok vonulnak ki a fővárosból, olyan hatalmas robajjal, hogy szinte remegett bele az utca meg a város. Mentek kifelé, és utána nagy csönd. Akkor végre kiengedtek a rendházból. Romok mindenfelé, halottak mindenfelé. Bementem az egyetemre is, az egyetem bejáratánál diáktársaim, évfolyamtársaim fegyveres őrseget álltak. Azt mondták, jó, hogy jössz, régen láttunk, azt hittük, te is bajba kerültél. Mi védjük az egyetemet. Hazatértünk, így teltek a napok, jöttek biztató hírek, aztán jöttek veszedelmes hírek, hogy bármennyire is kimentek az oroszok, azért nem mentek messzire. Előd úr Kasszandrai jóslattal mondta, figyeljétek meg, visszajönnek. Ugyan már, atya, ilyen nem létezik. Az egész világ szembe rajtunk van, itt mindenki figyel, mindenki mellénk áll. – Na, csak várjátok ki a végét. Harmadikán, szombaton délután elmentem a főpostára, hogy feladjak egy táviratot a szüleimnek, hogy élek, és nyugodjanak meg. A főposta előtt a Petőfi Sándor utcai bejáratnál egy sor katonatiszt állt fegyverrel, én kilestem a beszélgetésüket. Hallottam, ahogy mondták, hogy már Szolnoknál, Ceglédnél vannak. Ennyi s ennyi vonat futott be Szolnokra, tele orosz katonával. Ezt beszéltek egymás között ezek a forradalomhoz már átállt katonatisztek. Ők is teljesen tanácsatlanok voltak.

Akkor este hangzott el a Mindszenty-beszéd, ezt hallgattuk meg az ebédlőben. A nemzethez intézett szöveg volt, ő is tudta már, hogy az oroszok visszajöttek; próbálta valamiképpen a lelket tartani a népben. Arról szó sem volt, amit később belemagyaroztak, hogy földeket követelt volna vissza. A jogtalanul elvett intézményeket említette, de a földről egyáltalán nem volt szó. Ezt tudom, mert Bözsöny Feri, egykori diáktársam állt mellette a mikrofonnál, mint fiatal rádióbemondó. Szombat éjszaka nagyaggodalmak között feküdtünk le, s reggel

négy óra felé üvöltésre ébredtünk, mintha a hang a falból jött volna, Ébredj, Budapest, megtámadtak az oroszok! Az utcán, a Mikszáth téren üvöltenek az emberek: – Vigyázzatok, jönnek az oroszok!

Távolról már hallatszott az ágyúdörgés, az Üllői út külsőrészében már vonultak befelé. Leszaladtunk az ebédlőbe meghallgatni a rádiót, és akkor mondta be Nagy Imre azt a beszédét, hogy csapataink harcban állnak, és a világhoz fordult, hogy segítsenek. Egy független ország eltiprásáról van szó, szolgálatosan igazságot a magyarságnak. A lényeg az, hogy akkor, erre is emlékszem jól, én úgy kiborultam, hogy kijelentettem, hogy ha az oroszok visszajönnek, én soha többet egyetemre nem megyek, jegyezzék meg, mert én ezt nem tudom elviselni. Az oroszok bejöttek, és február elsején, mikor az egyetem megindult, el kellett kezdeni újra a tanulást, teljes kihaltság és döbbenetes gyász volt mindenfelé.

Mikor az oroszok visszajöttek, mi levonultunk a pincébe, ott a szeneskamrában rendezkedtünk be a harcok alatt. Állandóan lőttek, ide is belőttek, erre a frontra is, a kapuba, oldalt is belőttek. Az ablakaink a Mikszáth térre néztek, jöttek a sorozatok. A Jézus Szíve-templomnál állt egy tank, az is lödözött erre. Nagyon kellett vigyázni, hogy semmiféle mozgás ne legyen. Mert, ahogy mozgást láttak, abban a pillanatban egy tankágyú oda belőtt. Kettőt kaptunk mi is, szerencsére nem sérült meg senki. Géppisztolyos és egyéb belövések állandóan voltak. Egyik öreg rendtársam, aki Veszprémből még jól ismert engem, megkérdezte: te nem félsz? Nem, mondom, nem. Bátor vagy? Bátor vagyok. Hát akkor gyere fel szépen a szobámba, be kell ragasztani az ablakokat. Hát elkezdjük ragasztani, ekkor egy géppisztoly-sorozat becsapott fölöttünk a plafonba. Ösztönösen lehasaltam, rám nézett, te félsz? Hát akkor menj vissza, anyámaszszony katonája. Lementem és mondom, hogy a főigazgató úr ott fönne az ablakot ragasztgatja, közben állandóan lönek. Egyszer a szobámba is beszaladt egy sorozat, mikor az ágyamban feküdtem, fölfelé lőttek, a plafonba ment a lövedék, azt is megúsztam.

Az idősebb növendéktársak, akik hárman már föl voltak szentelve, kimehettek a Semmelweis Egyetem klinikáiba, hogy ellássák a sebesülteket. Szörnyű dolgokat tudtak elmondani, hogy mi mindent láttak. Negyedikén volt a bevonulás, és akkor a harcok folytak tizedikéig. Azután mehettünk ki az utcára. Mindenfelé romok, az egész Nagykörút az egész Üllői út, minden romokban volt, nem volt egy ép ház, semmi. A Mikszáth térre is becsapott egy pár golyó, de itt nagy harcok nem voltak. Egy ember kapott halálos sérülést, amikor kenyérért ment. Sírok azonban voltak, az egész Mikszáth tér sírhantokkal volt tele. Átmenetileg itt temették el a halottakat, aztán kiásták őket, és elvitték a Fiumei úti temetőbe. Egyik rendtársunk meghalt azokban a napokban, ott temették a Fiumei úton. A ravatalozónál láttuk, hogy ott van még negyven-ötven koporsó. A város különböző pontjairól odavitték azokat, akiket halálos sérülés ért. Mondtuk Előd Pista bácsinak, hogy sajnós igaza volt, nem győzhettünk [...]

Miért kellett ennek így alakulnia? Nemrégén egy elektromérnök barátommal utaztam hazafelé, osztályta-

lálkozó voltunk. Kérdezte: – tudtad te azt, hogy itt Magyarországon már akkor atomtöltésű rakéták voltak? – Nem tudtam. Igen, be voltak már itt építve. Az amerikaiak tudták, hogy a Bakony tele van rakétával, ezért ők sem akartak bejönni ide, mert világégés lett volna belőle. Csak biztattak, hogy tartsunk ki, de a helyzetünk eleve reménytelen volt.

Közkinccsé teszi a piarista diákok számára:

Borza György, senior piarista öregdiák

(Forrás: 'Miért hiszek?' XCI. kötet: 'Szószéken és katedrán' KAIROSZ Kiadó, 2013)

Marton Zsolt atya, váci megyéspüspök

Ferenc pápa 2019. július 12.-én megyéspüspökké nevezte ki a váci püspöki székre Marton Zsolt atyát, a Központi Papnevelő Intézet rektorát. A kecskeméti Piarista Gimnáziumban járta három gimnáziumi évét. 1998-ban szentelték pappá Vácott, s 2003-ban került a papnevelésbe prefektusnak, majd 12 év múlva a Papnevelő Intézet rektora.

A PIARISTA DIÁK a 2018. őszi 87. számában Kőlcsei Tamás beszélgetését közölte.

Megyéspüspöki kinevezésével immár két volt piarista diák működik főpapként: Marton Zsolt mellett segédpüspökként Varga Lajos atya.

Szentelése augusztus 24.-én ment végbe Vácott főszentelője Erdő Péter bíboros volt, társszentelői az apostoli nuncius és nyugalomba helyezett elődje.

Kérjük Isten áldását személyére és működésére!

a PIARISTA DIÁK Sajtóbizottsága

AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUSRA VÁRVA

1) A XXXIV. Kongresszus 1938-ban

XI. Piusz Magyarországot megfontoltan jelölhette az 1938. évi Kongresszus megrendezésére. E pápai döntés azért is volt kiemelkedő elismerése annak az időszaknak, mert efféle nemzetközi katolikus rendezvényt csak olyan ország tarthatott, amely biztosította a vallásszabadságot, tiszteletben tartotta az emberi jogokat, és erkölcsileg sem adott okot kifogásra, s valóban teret kapott az ökumené.

XI. Piusz legátust küldött Pacelli bíboros államtitkár személyében, mellette Montinit, akiket fél év, illetve 25 év múlva (XII. Piusz, illetve VI. Pál) pápává választottak. Ezért volt az egyértelmű barátság, az elkötelezettség hazánk iránt. (Montini például kijelentette: „Nem feledkezünk meg Magyarországról, ahol 1938-ban jártunk, s ahol ma egyházunk nyomorúságos sorsa ellenére is bizonyosak vagyunk a magyar nemzet hitében”).

Hogy milyen magával ragadó volt az akkori Kongresszus, arra jellemző az alábbi írás, amit egy akkor 15 éves polgári-iskolás leány vetett papírra, aki még megérte a XXI. századot, családjában utolsóként. Helytállt egész életében, ahová a Gondviselés állította (például 1945 februárjában, amikor a budai sziklaközpontban telefonszolgálatokor rátört az ellenség!). Az ő akkori gondolatai érvényesek lehetnek most, a Kongresszusra készülődve, de mutatja az akkori fiatalság felfogását is.

„Mindenki örül, ha ismerősökkel találkozik. Ebben az örömben most mindig egyre nagyobb részünk van, mert látjuk a jelvényeket az Oltáriszentség képével. A kis érmeken a Lánchidat látjuk, fölötte emelkedik az Eucharisztia jelképe, a kehely és a Szentostya. Jelképezi a híd a földi életet, de az örökkévaló mennyei életet összekötő hidat is azok számára, akik az égből alászállott Kenyérrel, az Úr Testével táplálkoznak.”

„A jelvényt a legnagyobb örömmel viseljük a szívünk fölött, mert ez által is megvalljuk hitünket; és viseljük azért, hogy hirdessék: Szentséges Atyánk kegyességéből és Hercegprímásunk kérelmére az 1938.-i Szent István évben székesfővárosunk lesz a XXXIV. Világkongresszus színhelye.”

„De mi is a Kongresszus? Az egész világ katolikusainak egyhelyen való összejövedele, ahol együtt, a szeretet kötelékével megerősítve mutatják ki Krisztus iránt érzett hálájukat, örömeiket és hódolatukat a keresztény hívek. Legnagyobb Urunk, az egész világ Ura, Krisztus Király előtt hódolunk. És bár ez a hódolat az Úr Jézusnak szól, mégis a mi javunkat szolgálja, mert a híveket lelkükben megerősíti, az eltévedtekben pedig felújítja az Oltáriszentség szeretetét.”

„Kongresszuson minden keresztény katolikusnak részt kell vennie, mert hiszen legnagyobb kincsünknek, az Oltáriszentségnek az ünneplése. Részt kell venni, mert hitünknek megvallása keresztényi kötelességünk. Végül: részt kell venni különösen nekünk, magyar kato-

Pacelli bíboros, a magyar miniszterelnök és a miniszterek a Szentkorona előtt

likusoknak, mert nagy jelentősége van annak, hogy hazánkban, de különösen, hogy Szent István királyunk 900 éves évfordulóján lesz. Nagyjelentőségű esemény, amikor a világ összes katolikusainak szeme egy egész éven át hazánk felé fog tekinteni, és mélységesen buzgó imádkozással fognak készülni, hogy májusban, a Szűz Anya hónapjában, magyar földre zárandokoljanak, itt velünk, magyarokkal együtt hódoljanak az Eucharisztikus Király előtt, testvéri közösségben imádják a legmértősebb Oltáriszentséget, megismerjék hazánk 900 éves igaz történetét, és végül: meggyőződjenek arról, hogy első szent királyunk keresztényi világnézetének államalkotó és államfenntartó ereje volt.”

„Mindnyájunknak méltóan kell készülnünk a Kongresszusra. Első feladatunk imádkozni a Kongresszus erkölcsi sikeréért. Kérjük meg szüleinket, rokonainkat, ismerőseinket, hogy ha van rá mód, fogadjuk otthonunkban testvéreinket, »mert másoknak szállást adni« keresztény kötelességünk. Ne csak hirdessük a nagy napokon való részvételt, hanem mi magunk is családjainkkal együtt részt ebben, külföldi vendégeinket is várjuk a legnagyobb szeretettel, katolikus testvéri szeretettel, ahogy azt a mi régi, híres vendégszeretetünk megkívánja.”

„Ha az előkészületeket igazán és szívvel megteesszük, és ha jelszavunkhoz – »az Oltáriszentség a szeretet köteleke« – híven, hitvalló és testvéri szeretettel fogadjuk minden nemzet katolikusát, akkor az Úr Jézus nem fog elhagyni minket, és kegyelmével fogja elárasztani szegény árva hazánkat; az Oltáriszentségben a szeretet kötelekének jegyében fogja elküldeni kegyelmeit és áldását.”

„Nemhiába, panaszoltuk 900 éven át Szent királyunknak, nem hiába zengett az ének ezer meg ezer ember ajkán, az Ő közbenjárására a Jó Isten orvosolni fogja bajainkat: »A magyar név megint szép lesz [...]«”

A fenti kegyeletes gondolatok, kívánságok közül számos megtalálható a 2020-ban elkövetkező Kongresszus alap gondolatai között, amelyek a rendező felelős vezető személyek, körök oldaláról is meg nyilvánultak.

(A XXXIV. Budapesti Eucharisztikus Kongresszusra a PIARISTA DIÁK 2013. szeptemberi 77. számában emlékezett a háromnegyed-százados évforduló alkalmából.)

2) A XXXIV. Kongresszus 10 éves évfordulója 1948-ban

Amennyire emlékezetes maradt sokunknak az 1938-as esztendő – sok évtizeden át, akár máig tartóan –, annyira nem maradt meg az 1948. évi. Pedig abban az időben már kialakulóban volt egy olyan politikai, társadalmi helyzet, amit a nyilvánosság is riadtan észlelt. Főleg az Egyház állt ellen a kezdődő nyílt diktatúrának, s ezért is döntött az évfordulás ünneplés megrendezése mellett. Összeállítója az Actio Catholica Országos Elnöksége lett, ami szinte az utolsó szabad ténykedését jelentette.

Az 1948. májusi 12 napra szóló megemlékezés az Örökimádás-templomban novénával (kilenceddel) kezdődött az Oltáregyesületek 100 éves jubileumára gondolva. Ugyanitt nyílt meg a vonatkozó liturgikus kiállítás, amely napon este 9 órakor megkondult az ország valamennyi templomának a harangja, emlékezve 1938-ra. Másnap Úrnapja a szokásos körmenetekkel. (Budán például az ostrom után először – a hagyományoknak megfelelően – ismét a romba dőlt Várnegyedben.) Este tűzijáték a Bazilika előtti téren (amelyet ugyancsak lebombáztott épület szegélyezett). 20.-án főpapi mise újra az Örökimádásban, utána az Oltáregyesületek ünnepélyes kongresszusa a Ranolder Intézetben, amit szentségimádás követett. Aztán elérkezett a görögkatolikusok napja főpapi misével az Egyetemi templomban, és országos ministráns kongresszus, valamint hangverseny a Bazilikában, amit újra szentségimádás követett ugyanitt. Május 30.-án máris következett a zárónap: délelőttjén szentmisével az ifjúságnak, közös szentáldozással; délután a befejező ájtatosság ugyanitt. XII. Piusz pápa (rádió) elhangzó szózatát litánia zárta. Ez tekinthető hosszú évtizedekre az Egyház utolsó nagyszabású felhangolásának.

A Hercegrímás a Magyar Püspöki Kar, a papság és a hívek nevében hódoló táviratot intézett XII. Piuszhoz Montini államtitkáron keresztül. Érre az alábbi válasz érkezett:

„A Szentatya hálással vette a hódolatnak azt a megnyilvánulását, amelyet úgy a magam nevében, valamint Magyarország püspökei, papjai és a keresztény hívek nevében – akikkel együtt ünnepeltétek a Budapesti 34. Eucharisztikus Kongresszus 10 éves emlékeztétét – élje terjesztettél. Szeretett Hazátokra az egység és a béke bőséges áldását esdi le, hogy jobb jövőt érhesse meg. Mindanyiatokra a legnagyobb szeretettel küldi áldását. Montini helyettes államtitkár.”

Ez a figyelmes gesztus egyúttal a hazai hatalmasságoknak is bizonyította, hogy a Pápa a Magyar Egyház, a magyar hercegprímás mellett áll. XII. Piusz egyébként nagyon jól volt tájékozva a legújabb magyar viszonyokról, hiszen az egyik magyar főpap ezekben a drámai hónapokban személyes pápai magánkihallgatáson kint járt Rómában.

Már csak alig két hét, s az ország házában „demokratikus” és „törvényes” szavazáson elfogadják a hitvallásos iskolák államosítását. S a néhány éven át készülődő diktatúrának mindössze félévnyi előkészítő kampányra van szüksége, hogy Esztergomban véghezvigye –

Zakar András pápai kamarás utcai elfogása után – a Hercegprímás szégyenletes letartóztatását is.

Aljas céljuk szerint ellenfelei úgy gondolták: „Megverem a Pásztort, s elszéled a Nyáj”.

A „nyáj” ugyan nem széledt el, de hogy súlyos csapás érte – amelynek „eredményét” manapság is érezzük – az bizonyos [...]!

3) Az elkövetkező 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus 2020-ban

A világraszóló, hazánkban is igen jelentős keresztény katolikus nagyszerű ünnepi esemény előkészületei immár az utolsó 12 hónapba jutottak. Visszatekintve: a kongresszus időpontját még 2016-ban határozták meg. Hazai egyházi felelősnek akkor az Általános Titkárság főtitkáráként Fábry Kornél atyát nevezték ki, aki már sokfelé tartott előadást, vallási programokkal.

2017 márciusában érkezett el az ideje, hogy Erdő Péter bíboros érsek Rómában egyeztessen a három év múlva megvalósuló Kongresszusról. Az illetékes Pápai Bizottság ekkor mutatta be teológiai programját és jelmondatát, ami összefoglalja annak központi témáját és misszióját.

A fontosabb eseményeket a PIARISTA DIÁK jelen írása az alábbiakban foglalja össze.

Az előkészítés a missziós küldöttek kijelölésével kezdődött; ők három éven át végzik majd munkájukat idehaza. Eseményeit a hívek számára idehaza nyilvánosan 2017 Pünkösdhétfőjén mutatták be Máriaremetén, illetve a május 20.-i országos körlevélben, amely elrendeli a közös imádságot minden szentmise és minden hittanóra végén. Egyúttal kihirdették a logo pályázatának eredményét. (Az ostya, kehely, illetve a Duna 1938-ból is ismert jelképek.) A katolikus sajtó részletesen magyarázza a logót és az imát.

Ősszel Esztergomban tartottak papi rekollekciót (lelki továbbképzést), amelyen a Kongresszus hagyományáról, történelméről is szóltak. Többfelé konferencián is-

mertették a pasztorális feladatokat, hogy a várható nagy találkozásra készülhessenek az Eucharisztikus Krisztussal; sokféle volt szentségimádás Krisztus király ünnepén.

A püspökök ad limina (jelentése itt: a küszöböt átlépve) látogatásukkor pápai áldást hoztak a Kongresszus missziós keresztjére, ami már a következő 2018. év tavaszán országjárásra indult. A három méter magas tölgyfakeresztet bronzborítások díszítik a honfoglalás kori ötvösség motívumaival. Különösen nagyszabású ünneplés történt Veszprémben, ahol eszmeileg összekapcsolódott egymással a kereszt, a szentmise, az áldozat, az utolsó vacsora, a hálaadás, az örökkévalóság, a kereszthordozás, a vezeklés a Kongresszus főmondani-valójaként Boldog Gizella május 7.-i ünnepéhez kapcsolódva. A katolikus sajtó más alkalommal például cikket szentelt a Kongresszus céljának: szentségimádás, körmenet, szentmise, Eucharisztia.

A kongresszusi várakozás félidejében, 2018. közepén, Fábry Kornéllal, a Titkárság vezetőjével beszélgetést folytattak a megtörtént előkészületekről és személyes benyomásairól. Eszerint kialakult már a kiemelt programok rendje, és a kísérő programok szervezése is zajlik. Például a Hősök-tere oltárelképzeléseit tervezgetik a majdan résztvevők – lényegében a meghívandó elsőáldozók – létszámától függően, amelyre a meghívást már kibocsátották, mégpedig az egész Kárpát-medencére, plébánosi ajánlást igényelve. Az ő létszámuk várhatóan 5-10 ezer lesz.

A Kongresszus legfőbb célja az, hogy megújulást hozzon a magyar egyházban és a társadalomban is. Tudnivaló, hogy 1938-ban sokkal nagyobb hatás volt várható, mint most, amikor még sokan nem mernek teljesen szabadon megnyilatkozni (?). Nagyszerű lehetőség kínálkozik a magyar keresztény kultúra bemutatására is.

A már folyó lelkesítő kampány eredményesnek tűnik. Magáról a Kongresszusról sokan értesültek, a megszervezett szentségimádásokon sokan vettek részt, még távoli fölldrészekén is. További négy világméretű megmozdulás lesz a 2020-as megnyitást megelőző tíz hónap alatt. Cél, hogy tudjunk egymásról, s újítsuk meg hitünket. Most, 2019-ben a pesti Vigadóban rendeznek kiállítását az Egyház által elismert eucharisztikus csodákról.

A társadalmon belül fontos az értelmiség megérintése, s persze a fiataloké is. Lényeges a helyszínek helyes megválasztása.

A Kongresszust közvetlenül megelőzve egy tudományos konferenciát tartanak majd Esztergomban (szeptember 10.-12.). Az ünnepélyes nyitó szentmise közös szentáldozással (szeptember 13.). Aznap délután pedig kétórás Gospel-koncert, ami természeténél fogva ökümenikus istendicséretet jelent. Ferenc pápa személyes részvétele – jelenleg – nem tűnik valószínűnek. Ez esetben a Szentatyát az általa kinevezendő legátus fogja képviselni. (Mint történt 1938-ban is, amiből következett, hogy XII. Plusz 20 esztendőn át haláláig; a magyarság igaz barátja és a háború utáni meggyötört állapotában is szakadatlan támogatója maradt.)

Folytatva a 2018. évben történt eseményeket: az év közepén közleményt adtak ki a Kongresszus két éve

meghirdetett zenei pályázatának elbírálásáról, amit a kongresszusi himnuszra, a szentségimádási énekekre, a miseordináriumra (jelentése itt: szokásos szentmisére) és a szentmise propriumára (jelentése itt: sajátosságára) bocsátottak ki. Ugyanis a lelkipásztori előkészítésnek kiemelten fontos eleme a zene. Ezek közül a himnusz meghívásos zárt formában még folytatódik. Az ordináriumról szóló első három helyezést a zsűri nem osztotta ki, a propriumot illetően viszont igen, s a szentségimádás első két helyezésére ugyancsak.

A szeptemberi püspökkari konferencián Fábry Kornél atya az addig megvalósult programokról (a nemzetközi szentségimádásról), valamint arra az évre tervezett továbbiakról (az ifjúsági napról meg a novemberi újabb világméretű szentségimádásról) tett említést. És újból az igen jelentősnek tartott esztergomi eucharisztikus tudományos konferenciáról 2020. szeptemberben, s persze az akkor elkövetkező nyitó szentmise országos szentáldozásának kiemelt fontosságáról.

2018. október 8.-án Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes Rómában járt, és tárgyalt a Vatikán bíboros államtitkárával annak lehetőségéről, hogy Ferenc pápa a Kongresszusra hazánkba látogasson, továbbá Mindszenty József boldoggá avatásáról is. A pápát a magyar kormány és az Egyház november 10.-én közösen hívta meg. A Kongresszus ezért szép alkalom lehetne mindkét esemény megvalósítására (közölte az MTI nyilván a magyar illetékesek megbízásából).

Ferenc pápa a magyar nemzeti megbízottakhoz ekkor intézett beszédében megállapította, hogy mennyire jelentős a Kongresszus budapesti megrendezése ott, „ahol a keresztény közösségek új evangelizációra várnak, amely képes szembenézni a szekularizált modern korrallal és a globalizációval”, amely „egy gazdag történelem különlegessége megszüntetésének veszélyével fenyeget. [...] A multikulturális városban az evangélium és a vallási hovatartozás formái peremre szorultak”. Ezért van szükség a Kongresszusra, hogy „ima és tevékenység révén eucharisztikus kultúrát, az Oltáriszentségre alapozott [...] gondolkodás- és cselekvésmódot terjesszünk. [...] A Szűz Anya oltalmazzon és kísérjen mindnyájukat és közösségeiteket, és tegye gyümölcsözővé a munkát, amelyet végeztek”.

Ugyanekkor a Pápai Bizottság is tanácskozott Rómában, amelyről Erdő Péter bíboros nyilatkozott a Vatikáni Rádióknak, bemutatva a Kongresszus teológiai dokumentumát és az előkészületeket. Kiváló alkalom volt a véleménycserére és a Püspöki Karok motiválására, hogy részt vegyenek a Kongresszuson. Ennek programja most van készülőben, kiegészítve a délutánonkénti párhuzamos kulturális eseményekkel: kiállítások, múzeumok, színházak, koncerttermek előkészítésével. Lényeges a résztvevők létszám megállapítása a beutazások és a szálláshelyek meghatározása miatt. Lehetőségek nyílnak a szentségimádásra, a közös nagy szentáldozásra (különösen említve az elsőáldozókat). Forrás: Vatikáni Rádió.

A decemberi Püspöki Konferencián Erdő Péter a Kongresszus ügyéről beszámolva kiemelte a 2020. szeptember 13.-i szentmisét elsőáldozókkal, valamint a

hat nappal későbbi gyertyás körmenetet a Hősök-terére.

2019 tavaszán Fábry Kornél ismét a Kongresszusról beszélgetett a XIX. századi kezdetekről, céljáról, jelentőségéről a mai világban: az Oltáriszentség közös ünneplése, az Eucharisztia megismertetése, tiszteletének elmélyítése. Tanúságot teszünk hitünkről, megmutatjuk hitünk valódi kincsét. Az Oltáriszentség megváltásunk misztériumát hordozza, aminek közös ünneplése igazi közösségi élmény, amire felkészülés alkalmat ad az egység megélésére, hitünk elmélyítésére, a valós istenkapcsolatra; ami által láttatjuk, hogy Krisztus közösségé formál mindnyájunkat;

A következő hátralévő másfél évben több nemzetközi szentségimádást terveznek, egyórási elcsendesedéssel szerte a világon. A Missziós Kereszt tovább járja útját: minden állomásán rendezvényeket tartanak előadással, beszélgetéssel, találkozókkal, az ifjúság számára táborokkal, tartalmas témákkal. Novemberben eucharisztikus pasztorális konferencia következik Esztergomban, ahol a társadalom nem hívő tagjainak is betekintést nyújtanak.

A Kongresszus jövő évi főbb eseményei már korábban ismertek: közös elsőáldozás, teológiai témájú előadások, kulturális és evangelizációs események, családi-nap a Margitszigeten, országos ministránstalálkozó.

2019. márciusban a Kongresszusok Pápai Bizottsága tanácskozást tartott, amiről Erdő Péter nyilatkozott. A felkészülési időnek már a háromnegyedéhez jutva az eddigi történésekről meg az eljövendőről szólt. Örömmel nyugtázható a kulturális meg a lelkipásztori ajánlások sokfélesége. A Missziós Kereszt körútja mára határon túlra is eljutott. A hazai kapcsolódó tevékenység súlya, fontossága immár a plébániákra tolódik át, hogy missziós jellegűekké váljanak, s így a vallástól eltávolodottak számára is vonzóak legyenek. Ennek megfelelően fontossá válik a vasárnapi szentmise, ami már a papi rekollekció tárgya is lett. A szentségimádás fontossága egyértelmű mint elsődleges eucharisztikus ünneplési forma.

A fontosságot nyert tervezett teológiai konferencián, 2020-ban majd következzenek műhely-megbeszélések, és erre érkezzenek szerte Európából is vendégelőadók. A papság és a hívek is érezzék az Eucharishtiában rejlő páratlan lehetőséget, elméletileg és gyakorlatilag is. Ide tartozik az elsőáldozásra történő felkészítés kérdése. A hívek kapcsolata az Eucharishtiával a vasárnapi szentmisében a legfogékonyabb, amihez segítségét kell adni a templomba kevésbé járóknak. Kívánatos lenne az Eucharishtiát a keresztények közös ünnepévé tenni, mint az ortodoxiában. A katolikus templomok egész napos nyitva tartása jó kezdeményezésnek bizonyult. (Forrás: Vatikáni Rádió).

Tavasz közepén Erdő Péter megalakította a Kongresszus Karitatív Bizottságát, amely több karitatív szervezettel tart kapcsolatot, s végzi munkáját. Célja, hogy nehéz körülmények között élőkhoz közvetítsék Krisztus szeretetét, s kaphassanak támogatást. A vonatkozó programjukat a nyitómise előtti napra tervezik szeretetvendégség tartásával, Erdő Péter részvételével. Az ehhez csatlakozó kiállítást kivinnék a Múcsarnokból az utcára.

Még ugyancsak áprilisban magyar nyelven is megjelent a Kongresszus teológiai alapdokumentuma könyv alakban a Pápai Bizottság segítségével. Idehaza is Teológiai Bizottságot kellett alakítani, amely dokumentumaiban kifejti a Kongresszus teológiai, lelkeségi és pasztorális (pásztori szolgálat) szempontjait. Magyarítja annak jelszavát és alapgondolatait, hogy tudatosítsa: keresztény életünk és küldetésünk egyik legfontosabb forrása az Eucharisztia; és ahol ezt ünneplik, ott van az Egyház. A dokumentum fejezetekre oszlik, amelynek bevezetője mindjárt bemutatja országunkat, amelynek történelmi és társadalmi körülményei merőben mások, mint voltak 1938-ban. Kívánatos, hogy a hazai nem katolikusok is bekapcsolódjanak az eseményekbe: így lehet az Eucharisztia a keresztények egységének a forrása – ezt valósítja meg az Egyház. Sokan zárandokolnak majd Budapestre a határokon kívülről is, ami alkalom lehet a szomszédos népek sérelmeinek kölcsönös megbocsájtására. A dokumentum utolsó fejezete Máriára irányítja figyelmünket. A liturgia elsősorban az Eucharishtiáé, s a szentmiseáldozat keresztény életünk nélkülözhetetlen forrása.

Május elején már csak 500 napnyi távolságra voltunk a nagy eseményig, amire flashmob-bal (jelentése itt: előre nem bejelentett meglepetés akcióval) emlékeztetett az 500 fős gyermekkórus a pesti Bazilika lépcsőjén. Kórusművet adtak elő, s pólójukon a Kongresszus motóját viselték: „Minden forrásom belőletek fakad”. A meghívó dal refrénje ez volt: „A szeretet összeköt, a szeretet éltet”. Erdő Péter egyúttal sajtótájékoztatót adott, amin hangoztatta: a Kongresszuson majd mindenkit szeretettel várunk. És akik első szentáldozásukhoz járulnak, azok pedig életük végéig fognak rá emlékezni...

A Kongresszus Pápai Tanácsának tagjai és nemzeti küldöttei e napokban hazánkban jártak – a legfőbb állami vezetőinkkel is találkoztak –, hogy tájékozódjanak az előkészületekről, helyszínekről és programokról. A Pápai Tanács elnöke elégedetten nyilatkozott, kiemelve: jó alkalom lesz a remény újjáéledésére és az öröm visszatérésére. Tudjuk, hogy 1938-ban más volt a társadalom és az Egyház is. Ma nem az erőnket mutatjuk, nem annyira a számok érdekesek, mint inkább az üzenet: a világ lássa meg az Eucharishtiát és a hitet, ami megmenthet minket.

Immár megkezdődött a Kongresszus utolsó előkészületi éve [...]

Farkas Zsolt

Lapzárta után érkezett:

Erdő Péter bíboros primás bejelentette, hogy a 2020. évi Kongresszus himnusza újra az 1938. évi lesz. A zenei pályázatoknak ez a része ilyen értelemben módosul. A hívőknek bizonyára nagy többsége meglepéssel veszi a döntést, hiszen a „Győzelemről énekeljen...” nyolc évtized után is ismert, gyakran énekelt, kedvelt népénekünknek számít, amely diadalmasan kifejezi nemcsak szövegében, de zeneileg is a Kongresszus nagyszerűségét, mondanivalójában időszerűségét. (F. Zs.)

Konnersreuthi Neumann Teréz a XX. század jól ismert stigmatizáltja

Írta: FARKAS ZSOLT

Szentéletű kortársunk volt az olasz Pio atya. Ennyire, vagy még szélesebben elterjedt a bajor születésű Teréz csodálatra méltó tisztelete a maga idejében. Mindketten viselték a Krisztus sebhelyeit, de amennyire Piót elismerték szentként – joggal –, annyira nem következett el ez Terézzel. Bármennyire hittek orvosok és hittudósok a csodának tűnő jelenségekben, az Egyház hivatalosan nem nyilatkozott életében, sem holtában, sem mellette, sem ellene. Élő személyekről főleg nem szokott, csak „tartózkodással” figyelni, jóllehet „csodaként” említette több írás is. Például a Magyar Katolikus Lexikon (1932), a Révai Lexikon kiegészítése (1935), az Új Idők Lexikon (1941); de már megjelent a kételkedés is – Tolnai Világlexikon pótkötete (1933): „[...] hívők és hitetlenek ezreit vonzza”. A XXI. századi Katolikus Lexikon pedig egyenesen együtt érez a látnokkal, várva boldoggá avatását.

De mik is voltak azok a „jelenségek”, amik az emberek – hívők és nem hívők, vallástalanok és ateisták, nemkülönben a szakemberek – érdeklődését annyira felkeltették? Számos írás látott napvilágot e tárgykörben a lexikonokon túlmenően: kötetek és újságcikkek már a háború után (Új Ember:1947., 1948., 1950., 1951., 1986. évből); vagyis országunk elvallástalanodásának kezdeteitől, amelyek viszont közvetlen tapasztalatok alapján, jóindulatúan íródtak, (s kivonatosan belekerültek a jelen írásba is).

* * *

Teréz 1898-ban, Nagypéntekről szombatra virradó éjszaka született Konnersreuthban egyszerű parasztcsaládban a 11 testvér közül a legidősebbnek. Gyerekként semmi különöséget nem mutatott. Gyermekkorra pontosan úgy telt, mint a többieké: egészségesen, vidáman, egyszerűen. Viselkedésében soha nem tapasztaltak feltűnőt vagy rendelleneset. Mélyen vallásos szellemben nevelték, s kisgyerekkorától részt vett a család munkáiban. A bencés nővérekhez óhajtott belépését megakadályozta apja behívása katonának. Hogy anyját segítse, cselédnek állt egy paraszthoz. Kötelességérzetéért, meg igen nagy testi erejéért mindenki nagyra becsülte. Róla készült fényképei fejkendős, feketeruhás, egészséges arcszínű parasztlányt mutatnak. Reggeltől estig talpon van, segít édesanyjának. Amilyen az élete, olyan ő maga is: kedves közvetlenséggel, kiegyensúlyozott nyugalommal rendelkezik. Nincs rajta semmi különös, csak szemében ragyog valami mélyre pillantó, megértő jószág. Könnyen és örömmel végzett minden munkát.

Alapvető változás az életében egy 1918-ban (20 évesen) bekövetkezett tüzesethez kapcsolódik. Az egyik

legerősebb emberként – nő létere – a legnehezebb részt vállalja a mentésben: a vízzel teli vödröket adogatja föl, ami derekát megroppantja: éles fájdalom hasít hátába, és összeesik. Gerincvelő gyulladást kapott, ami miatt bénulás érte. Kimerültsége miatt sorozatban érték a súlyos balesetek mostantól fogva. Elcsúszva bevverte a tarkóját (állandó fejfájás gyötri). Gyomorsüllyedés (gyógyíthatatlannak nyilvánították). Leesett a létráról (háta megsérült, látási zavarok, ágyba is kényszerül). Lezuhan a szénakazalról (látását és járóképességét veszti). Súlyos nátha. Fizikai ereje elhagyja (még bénul, izomgörcsök, ideggyulladás). Gyógyíthatatlannak tűnik. Görcsös derékfájdalom, kizuhan székéből, fejét beüti (eszméletlen, átmenetileg megvakul és megsüketül). Táplálkozási nehézségei már két éve kezdődtek.

Szent Teréz boldoggá avatásától (1923) újra lát, szentté avatásától (1925) még különösebb jelenségek érik: hat és fél év után újra tud járni. A felfekvések miatt teste tele lesz sebekkel, amik egy pillanat alatt nyomtalanul elmúlnak. Viszont heveny vakbélgyulladást kap, de a „hang” hatására, s a templomban hálát adva, operáció nélkül meggyógyul. 1926-ban a fülével lesz beteg, fájdalmas tályog keletkezik, szeméből véres könny és genny folyik. Újabb torokbaja miatt feladják rá az utolsó kenetet, ami azonnal segít. Ez év Karácsonyától már semmiféle folyadékot sem vesz magához.

Ezek után kezdődnek számára a csodák. Teréz életének legdrámaibb szakaszát látomásai (a passió jeleneteiből), stigmatizációja (a sebek megjelenéséből) töltötték

ki. Ez év márciusában a Getszemáni kertben látta a térdelő Krisztust. Mellkasán erős fájdalmat érez, s a bal oldala éjjel péntek délig vérzett, ismétlődően a továbbiakban is, kiegészítve a passió egy-egy jelenetével. Látta a megostorozást, a tövissel koronázást, a kereszthordozást és elesést. Nagypénteken a teljes passiót átélte, vasárnap hajnalban a föltámadást is. Az év végéig a testén az összes stigma megjelent. Jézus szenvedésének és halálának látomásai 36 éven át (haláláig) minden pénteken megismétlődtek: a passió több mint 30 jelenetét látta így.

A látomások alatt vérzett a feje és a szeme (a töviskoszorútól), az oldalsebe, Nagyböjtben a lába és a keze (a szegektől), a térde (az eleséstől), a jobb válla (a kereszthordozástól), Nagypénteken a háta (az ostromozástól). Ez az öt stigma mindig látható maradt (bármiféle elfertőzés nélkül is). Most először látta a Kisdedet.

Egyébként más eseményeket is látott, és itt lehet megemlíteni testének már korábban elkezdődött jelenségeit is. 1922 Karácsonyától nem vett magához szilárd ételt. 1926 Karácsonyán leállt a gyomra és a bélrendszere, többé már nem tudott nyelni. Ettől kezdve testét a napi szentáldozás táplálta. Testsúlya a látomások alatt több kilóval is csökkent, de ezt hamarosan visszanyerte. 1927-től már nem is iszik.

A háború végét a plébánia pincéjében élte át. Egy belövéstől az utolsó pillanatban menekült meg. A megszálló amerikai katonák közül is sokan keresték fel. Teréz ekkoriban úgy jótékonykodott, hogy épületeket szerzett meg egy papi szeminárium meg egy Örökimádó apácakolostor céljaira.

Utolsó látomása 1962. szeptember 14-én volt (a Szentkereszt felmagasztalása ünnepén: Szent Ilona megtalálja a Keresztet). Másnap szívrohamot kap, három nap múlva, 64 évesen halt meg. Holttestén semmiféle elváltozást (merevség, romlás) nem lehetett észlelni, ravatalán szinte élőnek tűnt.

Teréz életének a Katolikus Lexikonból vett fenti – élete végéig szóló – részletei után a továbbiakban következzenek más lexikonokból valamint újságcikkekből vett (mintegy tíz helyről származó) szemelvények kiegészítésül, megvilágításként, esetleg ismétlésül.

Teréz 28 évesen, Krisztus szenvedésének látomása közben stigmatizálódott. Azóta sebei minden péntek éjféltől délutánig véreznek, miközben lélekben Krisztus kínszenvedését látja. E sebeket állandóan viselte. Látomásai szüneteiben meglepő természetfölötti képességeket nyilvánított: például olvasott a szívek rejtett titkaiban, felismerte és meghatározta az átnyújtott ereklyéket. Látja az Urat az Olajfák-hegyén térdelni. Hirtelen melegezt érez a szíve körül: egy seb keletkezett, belőle ered a vér. Látja az Úr megkorbácsolását. Nagypénteken, kezén és lábán kis kerek sebek keletkeznek. Ezek 1927 Húsvétján teljesen odajutnak a tenyeréig, illetve a talpáig. Vér szivárgott baloldalából és fejéből is. A vértől áztatott hajban látható a két seb. A látogatókat nem annyira a verés látványa kötötte le, mint inkább Teréz folytonosan változó arckifejezése, ami az extázis első fázisa. A másodikban szenved el Krisztus keresztre feszítését, a harmadikban pedig már nem szenved.

A későbbi évek folyamán jelenik meg a vállseb, ami Krisztus keresztre feszítésétől ered. Ez azonban csakis

Nagypénteken jelentkezik. A töviskoszorú sebe a fej torkóján állandóan megfigyelhető, de először csak Nagypénteken látszik; és ekkor a korbácsolás rettenetes sebei is, amelyek Nagypénteken mindig véreznek. A hátsó fejséb minden pénteken $\frac{3}{4}$ -kor (a töviskoszorúzás egykori időpontjában) annyira vérzik, hogy a fehér fejkendő teljesen átítatódik.

A sebek viselkedése egyébként teljességgel csodálatos. Minden pénteken (Krisztus kínszenvedésének pontos idejében) reggel kezdenek vérezni. Teréz maga szinte valóságosan végigéli Krisztus kínszenvedését látomás keretében minden csütörtökön éjjel 11-től pénteken délig. Ekkor – azt lehet mondani – szabályosan meghal, orvosilag szólva a tetszhalál állapotában van, majd vasárnap hajnalban kezd újraéledni. E Jelenet különben Nagypénteken borzalmas.

Csukott szeméből vér csordul a vergődő halottfehér arcra. Rendkívül öregnek látszott 51 éves korához képest. A dermedt csöndben halk sóhajtások közepette a Passió megújult látomásaival viaskodik. Nemcsak átéli, de látja is az első Nagypéntek minden mozzanatát. Hallja a felbujtatott csócselek üvöltözését végig a Golgotáig.

Egy alkalommal – még a csodás jelenségek kezdeti szakaszában – hangot hallott, ami ezt mondta Teréznek: sokat kell szenvednie, de nem szabad ellenszegülnie, mert: „[...] eddig is segítetttem neked, és a jövőben is segíteni foglak”. A jövődőlő szavak igazat mondtak – az öt tisztelők várják a végső beteljesülést, az oltárra emelést.

* * *

Kétségtelen, hogy Teréz a XX. század egyik legnagyobb – de főleg a legismertebb – csodája, amelynek immár tízezrek, akár még többen is voltak tanúi. A megrendítő látomások ereje – úgy tűnik – mégsem ragadja magával olyannyira a sokszor vaksággal megvert kortársakat. Konnersreuthban (persze semmiképpen sem a Lourdes és Fatima összehasonlításaként) volt, hogy elhelyeztek a síron egy kis márványtáblácskát, amin ez áll: „Resi segített”.

Még Teréz életében, amikor felkeresték őt, a látót, a szenvedőt, a segítőt, tapasztalták, hogy nem ügyesen megrendezett látványosság feküdt előttük az egyszerű vaságyon, hanem egy ember, aki meggyőződéssel, egész létevel átéli a kereszttut, és akár súlyos árat fizet „provokatív” örömhíre miatt. A hívek pedig meghatódva és mélyen elgondolkozva távoznak. Őket nem is annyira a közvetlen szemlélés rendítette meg, inkább az együttszenvedésnek leírhatatlan valósága, amelynek hatása alól még akkor sem lehet szabadulni, amikor már messze járnak.

Az orvosok már a kezdetektől vizsgálták. Felesketett tanuk voltak, akik személyesen is ellenőrizték. A sebek valóságáról is mindig meg voltak győződve; s hogy a vér is valódi emberi vér, azt hiteles vizsgálat igazolta. Például átfürödött vakbélgyulladásából történő hirtelen gyógyulása – orvosai szerint – csak isteni beavatkozásnak volt tulajdonítható. Olyan torokbaja volt, hogy már feladták rá az utolsókenetet, amikor hirtelen, egyik nappal a másikra meggyógyult. Víziói során nem reagált a

roppant erős ívlámpa fényére. Nyelvtudósok számára megmagyarázhatatlannak bizonyult, hogyan beszélhetett ez a falusi lány hibátlanul azokon a holt nyelveken és néhány más nyelven is, de úgy, hogy ezekből egyetlen szót sem értett (arámi, görög, latin), de vissza is tudta mondani.

Van bizonyíték arra is, hogy Teréz átvállalta mások testi és lelki fájdalmait, miközben a fájdalmak az illetőkről nyom nélkül eltűntek. (Ez csodatételnek is bizonyulhat [...]) De adódott egy különös körülmény éppen Teréz családjára részéről: mereven elzárkóztak az alaposabb klinikai vizsgálatoktól. De még a püspökök, sőt a Szent Officium efféle kérését, illetve utasítását sem teljesítették. Egyébként az egyházi hatóságok ilyesféle esetekben, lassabban, és meggondoltabban szoktak lépni.

Hogy mennyire óvatosan kell, kellene lenniük a katolikus híveknek a csodás vagy csodásnak vélt jelenségekkel szemben, mi sem mutatja jobban, mint magának az Egyháznak a magatartása. Hány hosszú esztendőbe került, amíg a Lourdes-i gyógyulásokról valamit is mondott. És nem is ment tovább annál, hogy ott valóban történtek olyan gyógyulások, amelyre a szakemberek sem tudnak természetes magyarázatot adni. Vagy ott van Medzsugorje, amiről az Egyház eleinte azon gondolkozott, hogy elutasítsa-e a zarándoklást, vagy támogassa. Az utóbbit választotta, de nem foglalva állást Mária megjelenését illetően. Fontos az, hogy jámbor lélekkel látogassanak oda, s cselekedjék a vallásosság sok egyéb jelét.

Az Egyház már a kezdeti időkben (az 1920-as évek közepétől) – amikor egyre több látogatója lett Teréznek – vizsgálatot rendelt el helyi egyházmegyei szinten. Szigorú ápolónői és orvosi felügyelet mellett vizsgálták testének rendkívüli jelenségeit: látomások, stigmák, eszméletvesztés, táplálék és folyadék elhagyása. A helyi hivatalos megnyilatkozásig leállították a zarándok jellegű látogatásokat. A közzétett püspökségi nyilatkozat nem talált cáfolnivalót: vagyis igaznak tartották, amit akkoriban igen sokan hittek és vallottak.

Az Egyház hivatalos álláspontja szerint egyébként, ha titokzatos jelenségekkel találkozunk – amelyek vallásos jellegűek, és ilyen gyökerük van –, a legelső és legfőbb kötelessége utánanézni a természetes magyarázat lehetőségének. Egy francia nyelvű félhivatalos egyházi lap egy Terézről szóló könyvet ismertetett Konnersreuthban szerzett tapasztalatait felhasználva a csodálatos jelenségekről. Arra a következtetésre jutott: bár Teréz jóhiszeműségét nem lehet kétségbe vonni, mégis a nála megfigyelhető összes jelenséget természetes úton lehet megmagyarázni; és ilyesmit más hasonló esetekre is alkalmazni lehet.

A szentté avatási eljárásokban különben nem elsőrendű jelentőségűek a misztikus jelenségek (mint például a vérzések, a táplálkozási mód, a látomások). Az egyházi oldalt mindenekelőtt „Teréz szent élete érdekelte. Ha ez nincs meg, a többi mind érdektelen”. Például XVI. Benedek pápa is úgy nyilatkozott, hogy „a szokatlan események” semmiképpen sem tekinthetők „a személyes életszentség bizonyítékának”. (Itt említhető: az Egyház 320 stigmatizált közül csak 60 valamennyit emelt oltára.)

A helyi temetőben lett eltemetve egy bizonyos Rotschild atya, aki eredetileg csakis azért kereste föl Terézt, hogy leleplezze „szédélgését”. Azonban nem érte el célját, mert végülis hitt Terézben, aminek hatására megtért, megkeresztelkedett, katolikussá vált, majd a papi hivatást választotta. 1932-ben utolsó kívánságának megfelelően Konnersreuthban temették el (nyilván Teréz ügyének felkarolójaként).

Teréz 1962-ben bekövetkezett halálát követően továbbra is jelentek, jelennek meg cikkek és kötetek vele kapcsolatban – bár ritkábban. Egy jezsuita atya így lelkesedett: „Resi személyében az Ég egy szentet küldött nekünk”. Egy másik: „Ha hitünkkel összhangba kívánjuk hozni (...), át kell írni teológiánkat”.

A szkeptikusok szerint: Teréz fiatalkorában megállapított hisztériás alkatára ha hivatkoznak, akkor az idegrendszernek effajta zavara nála a normális testműködést is megváltoztathatja, ami Krisztus szenvedésének mély átélését okozhatja.

Teréz személyéről bírálatot mondani – sokak szerint – nem illendő. Az Egyház pedig figyeli az eseményeket. Ítéletet azonban arra az időre tartotta fenn, amikor földi életét befejezte. Ez immár megtörtént, de boldoggá avatását még meg sem indították, bár az erre vonatkozó kérések ezrével érkeznek ezekben az évtizedekben az illetékes Regensburgi püspökségre. A Rómába felterjesztésről – egyelőre – természetesen nem is lehet szó: arra még akár évszázadokat is lehet várni.

* * *

A PIARISTA DIÁK olvasói már találkozhattak – bár nagyon röviden – az akkor már régen híres Konnersreuthi Teréz személyével az 1996.évi 17. számban, mint aki még a 30-as évek elején fogadta Nyáry Ernőt. 26 éves fiatalemberként kereste Terézt, hogy élethivatásának tisztázása során kérje az ő útmutatását is. Egy kis cédulára föl kellett írnia, mire várja a választ. Mindenki mást megelőzve azonnal bemehetett hozzá, aki világi –papi – szerzetesi útkeresése során a szerzetesi hivatást ajánlotta neki, de nem a jezsuitáknál, hanem a karmelitáknál. S lett majd végül megbecsült főpap, Bagdad latin szertartású római katolikus érseke – grófi címét az msgr megszólításra cserélve az akkor még békésen fejlődő Irakban.

Mindkét Szent Terézünk karmelita apáca volt, bajor Terézünk pedig liseux-i szentünk nagy tisztelője. [...]

Hitre tudásra – A piaristák és a magyar művelődés

1) A kiállítás megnyitása

Jól emlékezünk még a magyar piaristaság jubileumi ünnepeire, amelynek keretében a Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeumában nagyszabású kiállítás nyílt a jelen cikkünknek is címet adó megnevezéssel 2017. november 15.-én. Ekkor az ezt megörökítő nagyszerű kétkötetes mű (katalógus) első kötete is megjelent.

A február 25-ig nyitva volt kiállítás a Történeti Múzeum és a Magyar Rendtartomány példás együttműködésével létesült. Rendezte dr. Koltai András, a Központi Rendi Levéltár vezetője a kiállítás kurátoraként, valamint Rákossy Anna. A megnyitón a házigazda szerepét Labancz Zsolt SchP. tartományfőnök és dr. Farbak Péter, a Múzeum főigazgatója viselte. Az ünnepi és köszöntő beszédek a múzeumi házigazda vezette be az őt illető általános adatok rövid ismertetésével, majd következett piarista részről Labancz Zsolt SchP. hivatalos megnyitó beszéde. (Ezt a beszédet a PIARISTA DIÁK 86.száma már megjelentette.)

Dr. Farbak Péter akkor elhangzott ünnepi beszédét alább közöljük:

„Tisztelt Főpolgármester Úr! Tisztelt Államtitkár Úr!
Tisztelt Tartományfőnök Úr! Kedves Vendégeink!

Múzeumunk nagy örömmel adott helyet a Piarista Rend nagyszabású kiállításának. A magyar katolikus művelődéstörténeti értékeknek mindig tért adtunk, a közelmúltban is. A 2004-es, a Kiscelli Múzeumunkban rendezett 'Mariazell és Magyarország' kiállításunkra, a Szalézi Szerzetesrend 2013-as jubileumi tárlatára, vagy a 2015-ben rendezett 'Mátyás-templom' kiállításunkra gondolok itt, a Vármúzeumban. De rendeztünk kiállítást 2009-ben 'Kálvin hagyománya' címmel a református kulturális örökségről is. Amikor Koltai András piarista levéltáros történész kollégám néhány éve felvetette a kiállítás ötletét, hamar elfogadtam, mert jól ismertem a rend szellemi, kulturális értékeit, gazdag történetét, hagyományait, az általuk létrehozott vagy őrzött épületeket, műtárgyakat és a magyar művelődéstörténetben betöltött fontos szerepüket. Egy nagy kiállítás létrehozása mindig hatalmas team-munka, rengeteg szakember munkálkodik a megszületésén a kurátoroktól, a kiállítás tervezőitől az installáció építőiig, a restaurátoroktól a grafikusokig, a műtárgyszállítóktól a fotósokig. Fogadják szeretettel a sokéves munka és összefogás eredményét itt a Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeumának nagy földszinti időszakos kiállítóterében!”

Ezt követően végigmentünk a kiállításon vezetéssel, de voltunk, akik másodszor is felkerestük.

2) A kiállítást bemutató két kötet (katalógus)

Nyomatott mű azért készült, hogy a piaristák által valamikor is létrehozott, összegyűjtött, itt bemutatott sokféle tárgy (rajz, kép, fénykép, szöveg) – amik a piaristák világát idézték – a kiállítás szétbontásával egyidejűleg ne vesszenek el az emlékezetünkben, hanem viszont-

láthassuk két kötete együttesen, 1280 oldalán. A kiállításához hasonlóan a „Hitre tudásra – a piaristák és a magyar művelődés” címet viseli, hiszen tulajdonképpen a kiállítás katalógusának minősül, kiegészítve a témához kapcsolódó egy-egy tanulmánnyal. (Vagyis, aki nem látta magát a kiállítást, tökéletesen felidézheti azt.)

A kétrészes katalógust dr. Koltai András szerkesztette. A kiegészítő munkálatokhoz (fényképezés, könyvtervezés, stb.) tucatnyi vezető szakemberre volt szükség. A kapcsolódó tanulmányok szerzőiként hatvanan lettek feltüntetve (köztük mintegy tízen piarista szerzetesek).

Az I. kötet Labancz Zsolt SchP. előszavával indul: „[...] az eddigi legteljesebb módon nyílik lehetőségünk megismerni a több évszázados múlt, a Piarista Rend magyarországi történetének tárgyi emlékeit. Idegenvezetést kapunk a Rend életének sokszínű, izgalmas világába [...]”.

Azután másutt: „[...] bemutatja, hogy a piaristák mivel gazdagították a magyar művelődést a tudomány, a művészetek és a vallás különböző területein [...]” Kalazancius atya utódai is „azt tették, amit a tanítványaik és környezetük boldogulása érdekében szükségesnek láttak [...]. A piaristák világát felidéző, általuk készített, megrendelt vagy összegyűjtött tárgyak is sokszínűek [...], amik ezekben a kötetekben szerepelnek.”

A kötet tartalma folytatólagosan 17 fejezetre oszlik. Ezek tárgyköre a következő:

A rendalapító Kalazanci Szent József; tanítás és nevelés; matematika és fizika; utazások, földrajz és biológia; régészet és történetírás; szentségek és csodák; hitoktatás és hittudomány; műgyűjtés, festészet, rajz; ének és zene; költészet és irodalom; közéleti szerepvállalás; szerzetesi élet; színjátszás; cserkészlet és vízi élet; humor; építészet; pesti piarista házak.

Az egyes fejezetekben szerepel annak tárgyához illeszkedő pár tanulmány is. Ugyanígy minden fejezet a katalógussal zárul – jól érthető számjelzést alkalmazva – a kiállított tárgyak leírásával (rajzzal, képpel, térképpel, stb.). A II. kötet névmutatóval fejeződik be (mindkét kötetre).

Akik nem látták a várbeli kiállítást, azoknak különösen ajánlható, mert belőle nagyszerűen megismerhetik, felújíthatják a magyar piaristákra vonatkozó tudnivalókat. A II. kötet megvásárolható a Piarista Tartományfőnökségen (Budapest V. Piarista köz 1.)

(Farkas)

Miért maradt el a második magyarországi pápalátogatáskor a két egyházfő találkozása?

A *Piarista Diák* 42. számában (2002. szeptember) a 11-17. lapokon számoltam be az 1991-es és az 1996-os években lezajlott magyarországi pápalátogatások eseményeiről: „A Szentatya orvosa voltam” címmel.

A második látogatás időpontjára tervezte Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát, hogy összehozza az 1054-es egyház-szakadás óta egymással még sohasem találkozott római és bizánci egyházfőket. E terv – mint tudjuk – nem valósult meg, de annak okait nem ismertük.

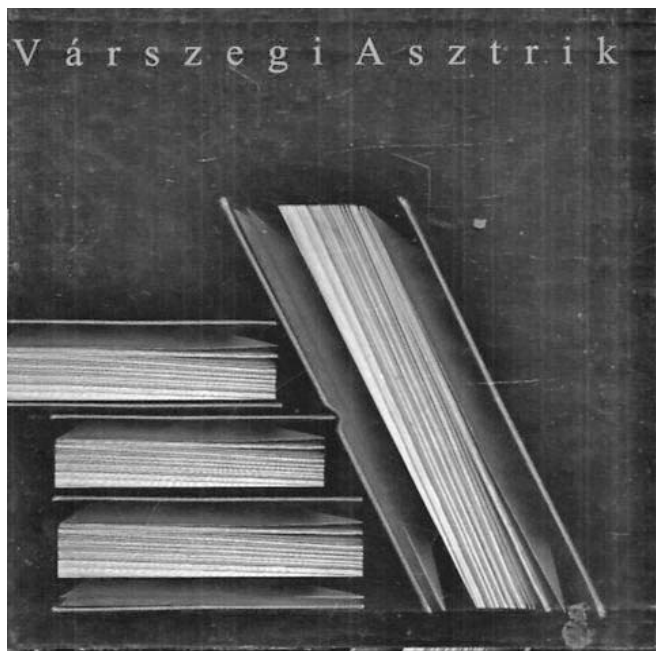
A minap véletlenül került a kezembe a „Találkozások Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát 60. születésnapjára” című könyv, amely a 2006. február 24-én lezajlott ünnepségre készült, és amelyben a monostoron kívüli egyházi és világi barátai köszöntötték. A 27 köszöntést jól ismert, különböző foglalkozású szakemberek írták, akik között volt néhány személyes ismerősöm, pl. Lukács László, Blanckenstein Miklós, Tringer László is.

A könyv 179-194. oldalain nagy érdeklődéssel olvastam Nanofszky György igen érdekes és tanulságos írását, és ebből ollóztam ki a címre vonatkozó legfontosabb tudnivalókat.

Nevezett 1992 májusától a Magyar Köztársaság első oroszországi nagykövete volt. Leírja, hogy megbízólevelének átadásakor jelezte az ország alelnökének, hogy szeretne találkozni az orosz ortodox egyház vezetőjével is. A szokatlan kérés ellenére e találkozás 1992 augusztusában létre is jött, ekkor fogadta a nagykövetet II. Alexij pátriárka. E beszélgetés folyamán derült ki, hogy a pátriárka 1990-ben történt megválasztása előtt 27 évig képviselteegyházát az Európai Egyházak Konferenciájának szervezetében, és több alkalommal is járt Magyarországon. 1986-ban a debreceni teológia díszdoktorrá avatta. 1994. március 3-án Budapestre is ellátogatott, megtekintve a legnevezetesebb egyházi helyeket. Öszentségét fogadta az államelnök, a külügyminiszter és a hazánkban működő valamennyi egyház vezetője. Pannonhalmán is járt, ahol a főapát személyesen mutatta be a monostort és a bencés rend munkáját. A mindkét fél számára jól sikerült látogatás újabb erős kapocs lett a két ország között egyházi területen is. II. Alexij meghívta a főapát urat Moszkvába, aki oda el is utazott.

Az egyik hatszemközti találkozón vetődött fel a milicentenáriumi év, 1996, amikor a bencés apátság fennállásának 1000. évfordulóját fogja ünnepelni, ugyanakkor pedig Magyarország a honfoglalás 1100. évfordulóját. Ez alkalmat adhatna arra, hogy az évfolyamán egy időben látogasson Pannonhalmára II. Alexij pátriárka és II. János Pál pápa, a katolikus egyház feje. A hely alkalmas is lenne erre a találkozóra, mert egyházilag viszonylag semleges, nem dominál egyik egyházhoz tartozó hívek létszáma sem, Szent Benedek az ortodoxia által is elismert a szentek között, és végül a monostort az 1054. évi egyházszakadás előtt alapították.

A keleti egyház egyik súlyos teherterele a XI. század-

ban történt kölcsönös kiátkozáson túl — noha azt VI. Pál pápa és Athenagorasz pátriárka 1965. december 7-én, a II. Vatikáni Zsinat zárása előtti napon, kölcsönösen visszavonta (lásd: *Kereszténység Krónikája*, Officina Nova 1997. 134. oldal) – a szakadás még ma is fennáll az alább felsorolt néhány probléma miatt.

Az egyik a „görögkatolikus” ügy, ami az Osztrák-Magyar Monarchia területén élő jó néhány népcsoport, vallási ütközőjeként szolgált a nyugati és a keleti kereszténység között. E szakadást az 1596. június 2-án aláírt Breszti Unió megkötésével szentesítették, amelynek értelmében a görög katolikus hívők megőrizhették hagyományos öltözékeiket, a keresztvetést (jobbról-balra), ugyanakkor elismerték a római pápa uralmát és a katolikus dogmákat.

A másik: az oroszországi katolikus egyházat (4 millió katolikus él Oroszországban) a polocki szinódus I. Miklós cár rendeletére eltörölte, és a hívőknek választaniuk kellett az ortodoxia, illetve a római katolikus vallás között. Ezt a döntést még megerősítette az 1946-os Lembergi Zsinat, illetve Sztálin utasítása, amely szerint a görög katolikusok templomait és javait erőszakkal az ortodoxiának adták át.

A harmadik: II. János Pál pápa ún. „polonizációja”. Amikor 1992-ben a Szovjetunió összeomlott, az oroszországi katolikusoknak megfelelő papokra, oktatókra és szerzetesekre volt szükségük, amihez Rómától kérték és várták a segítséget. A pápa úgy döntött, hogy lengyel papokat küld (nyelvi megfontolásból) az oroszországi katolikusok megsegítésére. Mintegy 200 lengyel pap és apáca került Oroszországba, és Moszkvában is lengyel római katolikus templomot működtetnek, azóta lengyel püspökökkel az élükön. Ezzel kapcsolatban az ortodox

patriarchátusnak két kifogása van: egyrészt a nagyobb pénzügyi lehetőségekkel rendelkező római katolikus egyház elcsábítja az ortodox hívőket, és katolizálni akarja Oroszországot; másrészt a Vatikán Oroszországban küldött papjai szinte kivétel nélkül lengyelek voltak, ami fokozta a több évszázados orosz-lengyel ellen-szenvet. Ehhez hozzájárult még, hogy a pápa nem kérte ki a pátriárka előzetes hozzájárulását, mivel az ortodox kánonjog szerint az egyházi vezetők kinevezése az egyház által kijelölt püspökök feladata.

II. János Pál pápa többször is kifejezte, hogy örömmel találkozna II. Alexij pátriárkával, és látogatna el Oroszországba; és mint lengyel hazafi, mint az első szláv nemzetiségű pápa, képes és hajlandó lenne az 1054-ben bekövetkezett „nézeteltéréseket” a szeretet és megértés-jegyében, a keresztény egyház egységének visszaállítása érdekében rendezni. A hivatalos meghívólevél Magyarországról 1996 márciusában érkezett meg Oroszországba. Magyar részről 1996. június második felében találtak megfelelő időpontot, de ez a pátriárkának nem felelt meg, mert Jelcin betegsége miatt a Kreml kérte, hogy a pátriárka ebben az időben ne hagyja el Oroszországot. A pápa ezt a javaslatot elfogadta és a találkozó végleges dátumát 1996. szeptember 6-7-re tűzték ki.

Moszkva bejelentette, hogy a találkozó folyamán két nyilatkozatot szeretne aláírni: a) a Vatikán elismeri a keleti egyházzal szembeni tévedését, és b) a pápa tartózkodni fog attól, hogy oroszországi katolikus püspököket nevezzen ki a pátriárkának történet előzetes bejelentése nélkül.

Egyetlen akadálya maradt még a kitűzött találkozó-nak: a Szent Szinódus jóváhagyása. A két egyház között ugyanis egyetlen, igen lényeges liturgiái és kánonjogi különbség van: amíg apápa az egyetemes római katolikus egyház egyszemélyes vezetője, döntéseit senki semvonhatja kétségbe, nem bírálhatja felül; addig az ortodox egyház autokefál, azaz önálló, sajátválasztott vezetővel (egyházfő) rendelkezik, aki lehet pátriárka, érsek, vagy metropolita.

Döntéseit a Szent Szinódusnak, a püspökök tanácsának jóváhagyásával hozza. Olyan döntések esetében, amelyek az egész egyházra kihatással vannak, az autokefál (önálló) egyházakban (16 van) kötelező a Szent Szinódus jóváhagyását megszerezni, nem elég az egyházfő döntése.

A két vezető 1996 szeptemberére kitűzött találkozó-jának ügyét az orosz egyház SzentSzinódusa 1996. július 17-én tárgyalta. A jelenlévő püspökök közül a tanácsban kettővel többen szavaztak arra, hogy II. Alexij pátriárka ne találkozzék II. János Pál pápával. Döntésüket azzal indokolták, hogy a találkozót nem találták időszerűnek, és nem tudták túltenni magukat az említett problémákon.

II. János Pál pápa sem látogathatott el Oroszországba, és a történelmi kézfogásra így nem kerülhetett sor. A pápa 2005 áprilisában, a pátriárka 2008-ban halt meg.

Íme, ez a válasz a címben feltett kérdésre.

Dr. Salacz Tamás

Vízvári László Sch. P. emlékére

Vízvári tanár úr, sokunk Laci bácsija, idén szeptemberben lett volna 100 éves. Ebből az alkalomból idézzük föl kedves emléket azzal az Önéletrajzával, melyet Kállay Emil, akkori rendfőnök kérésére 1996-ban kezdett írni. Önéletrajzában betekintést nyerhetünk egy olyan piarista tanár munkájába, akinek munkássága a második világháború előtt indul, majd folytatódik a háború utáni nehéz években.

1919. szeptember 17-én, Szegeden születtem. Édesapám, Vízvári Ernő a szegedi Városházán, a városrendezési osztályon mérnöki munkát végzett. Első felesége halála után vette el édesanyámat, Prágai Juliannát, aki 19 évesen huszonöt évvel fiatalabb volt édesapámnál, akinek 10 éves Ernő és 8 éves Róbert nevű fiait édesanyjuként nevelte. Én anyám húsz éves korában születtem.

Engem anyám kívánságára „papi gimnáziumba”, a szegedi piaristákhoz írtak be. Sajnos az első osztályt kétszer kellett járnom, mert már akkor jelentkeztek szívpanaszaim, melyek aztán egész életemben elkísértek. Nem voltam kiugróan jó tanuló. Csak a hatodik

gimnáziumi osztályban lettem először jeles rendű. Édesanyám, aki igen vallásos volt, egy alkalommal az akkori csanádi püspöktől, Glattfelder Gyulától hallotta azt a tréfás-komoly megjegyzést: „remélem a három fiú közül az egyik pap lesz”. Ez a mondat megragadt benne, és nagy következetességgel „nevelt” engem erre a hivatásra.

Meg kell vallanom, én magam nem éreztem különösebb elhivatottságot a papságra. A körülmények úgy hozták, hogy erős akaratú anyám kívánsága mellett fel sem merülhetett a gondolat, hogy esetleg más is lehetnék. Igaz, ötödikes-hatodikos koromban Weiner Ferenc volt a hittanárom, akit modora és sokoldalúsága miatt rajongásig szerettem, őrajta keresztül új megerősítést kaptam az út a piaristaság felé. Mikor neki elmondtam, hogy mi felé irányulok, erősen le akart beszélni (ő akkor sok áthelyeztetése miatt igen keserű hangulatban volt) leveleiben, melyeket elhelyezése után Magyaróvárról írt.

Meglehetősen későn jöttem rá, hogy belássam, rajtam is teljesült a krisztusi szó: „Nem ti választottatok engem, én választottalak titeket”. A hatvanas létszámú osztályunkból tízen választottuk a papi hivatást, köztük hárman: Kovács Mihály (ifj.), Grassely Gyula és én a piaristaságot.

A Rendben szaktárgyaimat sem választhattam meg magam.

Én szívem vágya szerint rajztanár szerettem volna lenni. Az akkori rendi vezetőség ezt nem engedélyezte, meglepő indoklással: „A főiskolán aktot is kell rajzolni!” (egy kispapnak?!). Még nagyon szerettem volna francia szakos lenni, ez meg azért nem lehettem, mert – mint előljáróim hangoztatták – Eckhardt professzor, a francia egyetemi tanár elbuktatja azokat, akik nem töltötték el bizonyos időt Franciaországban, márpedig ez a közelgő háború miatt nem volt lehetséges. Így lettem biológia-földrajz szakos. Ezt a két szakot én soha nem választottam volna, különösen nem a földrajzot.

Szerencsére a 35 éves tanári működésem során a két tárgyon kívül taníthattam hosszabb-rövidebb ideig olyat is, amelyek közelebb álltak hozzám: rajzot, művészettörténetet, pszichológiát, gyorsírást, sőt lakatosszakmai ismereteket is. A gyakorlati munkákat mindig nagyon kedveltem. Kalazantiner koromban nagy kedvvel segítettem színpadtechnikai munkákban, díszletfestésben a pesti gimnázium számára. A kalazantinerekből verbuvált házi amatőr tűzoltó csoport vezetője lettem. Jókat gyakorlatoztunk a Duna-parti Piarista Rendház padlásán.

A közelgő háború megzavarta az egyetemi tanulmányokat is. 1944 végén tizenketted magammal elhagytam a kalazantinumot, az Új Szent János Kórházban vállaltunk szolgálatot (pavilon-szolga, fizikai munkák). A kórháznak is tűzoltóparancsnoka tettem a legforróbb harcok idején [...]

1945 tavaszán nagy nehezen visszatértünk a romos pesti házba. Takarítás, szükségmegoldások, sajátérs építkezések, közben „háborús” vizsgát tettem, és diplomát kaptam.

Az első állomáshelyemre, Debrecenbe, Szentgyörgyi Andrással indultunk. Az út Budapestről Debrecenbe három napig tartott. Egy tehervagonban voltunk berendezkedve, mert konviktusi felszerelést is kellett szállítanunk, és a még rendezetlen vasúti közlekedés miatt Szolnokon sokáig vesztegeltünk. Debrecenben is sok teendő volt a nyugodt tanításig, az épület rendbehozatala, az iskola kitakarítása, hiszen a gimnázium épülete a szovjet katonák kórháza volt a háború alatt.

Kezdő tanárként jó barátságba keveredtem az osztályommal. Volt benne egy tíztagú kiváló csoport, a „Sárkány őrs”, akiknek cserkészparancsnoka is voltam.

Itt aztán az önéletrajz-írás átmeny a tanításból a hobbi-foglalkozásba, ami több piaristának is volt, hogy a tantárgyaik mellett egy-egy kedvtelésnek, hobbinak is hódoltak. Pl. Helyes László tanár úr veszprémi éveiben a magyar néptáncot tanította a diákoknak, Maklári Lajos tanár úrnak pedig az énekkar - vezetés volt a kedvtelése. Laci bácsi Debrecenben a cserkészfoglalkozásokon keresztül a bábjátékkal, a bábszínházzal kezdett foglalkozni. Nagy lehetőség és siker volt, hogy az 1947-es franciaországi világ-dzsemborin, Moissonban részt vehettek a franciára lefordított János vitéz című darabjukkal. Ez a fajta munka aztán Budapesten folytatódott 1954-55-ben. Erről még később szó lesz.

Debrecenben Sörlei Zsigmond igazgatása alatt három évig tanítottam, 1945-1948-ig. Ekkor államosították iskoláinkat, és én egy tiszántúli faluba, Endrődbe kerültem káplánnak. A tiszta katolikus, tízezer lakosú faluban jól éreztem magam. A három káplán: egy domonkos, egy kapucinus meg én, a piarista jól megértette egymást. Műhelyemet, a bábszínházat oda is elvittem, a ministránsokkal jó foglalkozási lehetőség volt. Köztük volt Sóczó Ferenc, mostani rendtársam is, aki talán benem az első piaristát ismerte meg. Egyik említésre méltó endrődi kalandom a templomtorony süvegének külső aranyozó festése volt, amikor is egy szál kötélén lógva mind a négy oldalt rendbe hoztam. Tériszonyos kántorunk a járdáról föltekintve rám, a látványtól ott lent a földön elájult.

1951-ben kaptam Sík Sándortól egy meghívólevelet, hogy jöjjenek az újból megnyílt gimnáziumunkba tanári munkára. 1953-ban költöztünk a Mikszáth téri épületbe, ahol 1981-ig tanítottam. Ekkor hallásom erős megromlása miatt a tanári munkára már nem voltam alkalmas.

Itt most elhagyjuk Laci bácsi önéletrajzát, amely a különböző iskolán kívüli szerteágazó munkájáról szól, és visszatérünk a hobbihoz, amit a Mikszáth Kálmán téren újra indított. Hogyan is történt? Visszaemlékezésem a gimnáziumi bábszakkör indulására.

1954-ben a bábszakkör megindulása úgy kezdődött, hogy a gimnáziumban tanítási idő alatt a pedellus behozott, és felolvastatott egy hirdetést, amely azt tudatta a diákokkal, hogy elindul a bábszakkör Vízvári tanár úr vezetésével. Aki kedvet érez ehhez, tanítás után jelentkezzen itt és itt. Laci bácsinak volt egy műhelye a zeneteremmel szemben, ott találkoztunk először mindjárt kb. 15-en, majd testvérekkel, érdeklődőkkel egészült ki AURÓRA együttes néven.

Eleinte marionettel foglalkoztunk. Az első színpad a földszinti folyosó végén lévő később angol teremben, a második pedig a későbbi zeneteremben a Múzeum utcai kapun túl. Ez utóbbiban mutattuk be Bartók Fából faragott királyfi-ját, amelyet később, ugyancsak Koós Iván tervezésében az Állami Bábszínház is műsorra tűzött. A társulat Laci bácsi javaslatára egy sajátos AURÓRA köszöntést talált ki: BAU!, a báb és AURÓRA szavak keverésével. Később kesztyűs bábbal, pantomimmal és árnyjátékkal is foglalkoztunk.

Miután a gimnázium épületéből eljöttünk, először az azóta lebontott Nemzeti Szalonban játszottunk, majd a Török Pál utcai kultúrház alagsorában egy színházzá alakított helyen, amit aztán az akkori „tanács” el is vett. Az akkor már ASTRA néven működő társulat pesterzsébeti Csiliben talált új otthonra. Az AURÓRÁ-ból és az ASTRÁ-ból is többen választották hivatásul a bábjátékot. Így a gimnáziumból ketten is, elvégezve a felsőfokú tanfolyamot az Állami Bábszínházban, Gruber Hugó osztálytársammal színészek lettünk.

Csepely Péter

(A teljes Önéletrajz, valamint a visszaemlékezés megtalálható az ASTRA kiadásában megjelent a „Hajnaltól a csillagokig” című könyvben, a Piarista Rend Magyar Tartomány anyagi segítségével 2013-ban.)

Hírek, közlemények

– Antall József diáktársunk volt miniszterelnök sírját december 13-án, pénteken 14 órakor koszorúzzuk a Fiumei úti temetőben. Utána megemlékezünk a közelben nyugvó Mádl Ferenc diáktársunk sírjánál a volt köztársasági elnökre. Találkozunk: a főbejáratnál 13:45-kor.

– Elhunyt diáktársainkért és Antall József, a Magyar Piarista Diákszövetség alapítójáért a hagyományos szentmise december 15-én vasárnap 18 órakor lesz a Duna-parti kápolnában.

– A szokásos Óév-búcsúztató december 28-án szombaton 16 órai kezdettel lesz a gimnáziumban az V. emeleten.

FELHÍVÁS

Előre felhívjuk a figyelmét azoknak az öregdiákoknak, akik 75 éve 1945-ben, 70 éve 1950-ben, 65 éve 1955-ben, 60 éve 1960-ban vagy 50 éve 1970 érettségiztek valamelyik Piarista Gimnáziumban, hogy már most szervezkedjenek a jövő tavaszi érettségi találkozóra. 2020 március végéig kérjük a jelentkezéseket leadni a találkozónak megadásával. A Mátúra lapok elkészítéséhez szükségünk lesz az osztályok érettségizett diákjainak névsorára. Akik nem vettek érettségiztek, de a korábbi együtt töltött évek miatt tartják kapcsolatot, Emléklapot kaphatnak. Kérjük a kapcsolattartó telefonszámát és email címét is. Mindezzel kapcsolatban Csepely Pétert keressétek: csepely38@gmail.com vagy 06 30 318 7199 számon.

A mátúra emléklapokért nem kell fizetni. A pontos adatokon kívül csak arra kell figyelni, hogy a lapok elkészítéséhez szükséges idő kb. egy hónap – a Diákszövetség elnöke/főtítkára, a gimnázium igazgatója és a tartományfőnök atya által történő aláírásra. Igény esetén Diákszövetség Közgyűlésén kerülnek átadásra a Mátúra lapok.

IDÉZET M. K. GANDHITÓL:

„A szeretet lángjaiban a legkeményebb vasnak is meg kell olvadnia. Senki se téríthet el engem ettől a meggyőződéstől, mert a tapasztalás tanított meg rá. Nem tudom, hogy egyszer az emberiség tudatosan követni fogja-e a szeretet törvényét. De ez nem kell, hogy zavarjon. A törvény működni fog, ahogy a gravitáció is működik, akár elfogadjuk akár nem. Az, aki felfedezte a szeretet törvényét, sokkalta nagyobb tudós volt, mint korunk tudósai. Egyelőre a kutatásaink nem olyan fejlettek, ezért nem lehetséges mindenki számára ennek megértése.”

Lejegyezte: György deák alias Borza György senior

IDÉZETEK BORIÁN TIBOR SCHP ATYÁTÓL:

„Kedves Fiatalok!

Olyan világban élünk, ahol az ígéreteknek valamivel többen hisznek, mint a tetteknek. Az emberek nagy részét a virtuális valóság – üres várakozás a sült galambra – igézi meg. Ti ne legyetek ilyenek, hanem az egész valóság, a teljes valóság legyen igényetek. Olyan világban élünk, ahol az agresszivitás, az indulat szabad utat kapott. De hogy milyen Európának lesztek tagjai, az itt és most rajtatok múlik. Az Isten főlemelő, teremtő szabadsága védjen és vezessen boldogulástok útján!”

„Azt mondják, hogy a táalentumos embereknek így szól az imperatívusza: Naggyá nem lenni gyalázat!”

„Ha megmenekültök a bűn rontásától, ha ragyogni fog szívetek Jézus barátságától, mi is mindnyájan szebb életet élünk, és általunk is szebb lesz a CSALÁD, az EGYHÁZ, ez a kis ország – az egész FÖLD!”

Magyar Piarista Diákszövetség Közhasznú szervezet

Elnök: Strommer Pál
Adószám: 19013581-1-41
Számlasszám: OTP Bank: 11708001-20504685
SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN szám: HU68 1170 8001 2050 4685 0000 0000
1052 Budapest, Piarista köz 1.
Telefon/üzenetrögzítő: +36 1 486 4432
Internet: <http://www.mpsdz.hu>
E-mail: iroda@mpdsz.piarista.hu
Nyilvántartási- és tagdíj ügyek:
Bognár László +36 30 931 8647
E-mail cím: bognar.laszlo@mpdsz.piarista.hu
Hivatalos órák: Budapest, Piarista utca 1. (Budapesti Piarista Gimnázium)
V. emelet minden héttől 14–17 óra között.
Gazdasági ügyek: Svastits Géza, +36 1 486 4454
E-mail cím: svastits.geza@piarista.hu
Tagdíj: aktív keresőknek évi 4000 Ft. Nyugdíjasoknak, tanulóknak és pártoló tagoknak évi 2000 Ft. Külföldön élőknek tagdíja 40 €, vagy annak megfelelő más deviza.
Adományokat a fenti számlákon köszönettel fogadunk.
Befizetés a házi pénztárban, a hivatalos órákban, a kiküldött csekkel, vagy banki átutalással a fenti számlákra lehetséges.

Piarista Alapítvány Közhasznú szervezet

Alapító: Magyar Piarista Diákszövetség,
Alapítói jogok gyakorlója: Piarista Rend Magyar Tartománya
Székhelye: 1052 Budapest, Piarista köz 1.
Kuratórium elnöke: Valaczka János Pál SP
Adószám: 19013598-1-41
Nyilvántartási szám: 01-01-0000492
Telefon: (+36 1) 486 4454
E-mail cím: alapitvany@piarista.hu
Honlap: <https://alapitvany.piarista.hu>
Számlasszám: CIB: 10700024 70759196 511000005
IBAN HU50 1070 0024 7075 9196 5110 0005
Az Alapítvány csak adományokat fogadhat, tagdíjakat nem.

A Piarista Diák következő, 90. száma 2020. tavaszán jelenik meg.

Lapzárta: 2020. február 10.

Piarista Diák • Kiadja a Magyar Piarista Diákszövetség • Nyilvántartási szám: 163/440/1/2008

Szerkesztette a Sajtóbizottság: **Borián Tibor** Farkas Zsolt, Borza György senior

Tördelés: Logod Bt. • Nyomda: Innova-Print Kft. • Felelős vezető: Komornik Ferenc